

Манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа амалга ошириш режаси

ESG-GUL-001-01-UZ-S-KHE01-UZ

Khorazm Sarimay Solar 100MW / Ўзбекистон

Мундарижа

1.0	КИРИШ	Error! Bookmark not defined.
1.1	Лойиҳанинг обзори	Error! Bookmark not defined.
1.2	Лойиҳанинг тавсифи	6
1.3	SEP мақсадлари	9
1.4	Ўзаро алоқа қилиш тамойиллари	9
1.5	Лойиҳанинг таъсир қилиш зоналарини аниқлаш	10
1.6	SEP тузилмаси	11
2.0	ҚўЛЛАНИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР	11
2.1	Миллий қонунчилик	11
2.2	Халқаро талаблар	14
3.0	ЛОЙИҲАНИНГ МАНФААТДОР ТОМОНЛАРИ	16
3.1	Манфаатдорлар томонларни аниқлаш ва хариталаш	16
3.2	Заиф гуруҳлар	17
4.0	ЎЗАРО АЛОҚА ҚИЛИШ БЎЙИЧА ОЛДИНГИ ЧОРА-ТАДБИРЛАР	18
4.1	Ишлар ҳажмини аниқлаш босқичидаги ўзаро алоқалар	18
4.2	ESIA га тайёргарлик давомида ўзаро алоқа қилиш	22
4.2.1	2023 йил июнида жамоатчилик билан учрашиш	22	
4.2.2	Асосий ахборот етказувчи билан интервью	24	
4.2.3	2023 йил ноябрида жамоатчилик билан учрашиш	26	
5.0	ЖАЛБ ҚИЛИШ СТРАТЕГИЯСИ ВА УСУЛЛАРИ	28
6.0	ЛОЙИҲАНИНГ ҲАЁТИЙ ЦИКЛИ ДАВОМИДА ЖАЛБ ҚИЛИШ ДАСТУРИ	30
6.1	ESIA тўғрисидаги ахборотни очиб бериш давомида ўзаро алоқа қилиш	31
6.2	Қурилиш босқичида ўзаро алоқа қилиш	32
6.3	Эксплуатация қилиш босқичида ўзаро алоқа қилиш	34
7.0	ШИКОЯТЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ МЕХАНИЗМИ	36
8.0	РОЛЛАР ВА МАЖБУРИЯТЛАР	38
9.0	МОНИТОРИНГ ВА ҲИСОБОТ БЕРИШ	41
9.1	Жараёни ҳисобга олишни юритиш	41
9.2	Мониторингли фаолият	41
9.3	Ички ҳисобот бериш	Error! Bookmark not defined.
9.4	Ташқи ҳисобот бериш	42

1.0 КИРИШ	Error! Bookmark not defined.
1.1 Лойиҳанинг обзори	Error! Bookmark not defined.
1.2 Лойиҳанинг тавсифи	6
1.3 SEP мақсадлари	9
1.4 Ўзаро алоқа қилиш тамойиллари	9
1.5 Лойиҳанинг таъсир қилиш зоналарини аниқлаш	10
1.6 SEP тузилмаси	11
2.0 ҚўЛЛАНИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР	11
2.1 Миллий қонунчилик	11
2.2 Халқаро талаблар	14
3.0 ЛОЙИХАНИНГ МАНФААТДОР ТОМОНЛАРИ	16
3.1 Манфаатдорлар томонларни аниқлаш ва хариталаш	16
3.2 Заиф гуруҳлар	17
4.0 ЎЗАРО АЛОҚА ҚИЛИШ БЎЙИЧА ОЛДИНГИ ЧОРА-ТАДБИРЛАР	18
4.1 Ишлар ҳажмини аниқлаш босқичидаги ўзаро алоқалар	18
4.2 ESIA га тайёргарлик давомида ўзаро алоқа қилиш	22
4.2.1 2023 йил июнида жамоатчилик билан учрашиш	22
4.2.2 Асосий ахборот етказувчи билан интервью	24
4.2.3 2023 йил ноябрида жамоатчилик билан учрашиш	26
5.0 ЖАЛБ ҚИЛИШ СТРАТЕГИЯСИ ВА УСУЛЛАРИ	28
6.0 ЛОЙИХАНИНГ ҲАЁТИЙ ЦИКЛИ ДАВОМИДА ЖАЛБ ҚИЛИШ ДАСТУРИ	30
6.1 ESIA тўғрисидаги ахборотни очиб бериш давомида ўзаро алоқа қилиш	31
6.2 Қурилиш босқичида ўзаро алоқа қилиш	32
6.3 Эксплуатация қилиш босқичида ўзаро алоқа қилиш	34
7.0 ШИКОЯТЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ МЕХАНИЗМИ	36
8.0 РОЛЛАР ВА МАЖБУРИЯТЛАР	38
9.0 МОНИТОРИНГ ВА ҲИСОБОТ БЕРИШ	41
9.1 Жараёни ҳисобга олишни юритиш	41
9.2 Мониторингли фаолият	41
9.3 Ички ҳисобот бериш	Error! Bookmark not defined.
9.4 Ташқи ҳисобот бериш	42

ЖАДВАЛЛАР

1-ЖАДВАЛ: Манфаатдорлар томонларни идентификациялаш	16
2-ЖАДВАЛ: Манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича аввалги чора-тадбирлар	18

3 ЖАДВАЛ: Манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш усуллари	29
4 ЖАДВАЛ: ESIA га тайёргарлик давомида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича таклиф этилаётган дастур	Error! Bookmark not defined.
5 ЖАДВАЛ: ESIA тўғрисидаги ахборотни очиб бериш давомида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича таклиф этилаётган дастур	31
6 ЖАДВАЛ: Қурилиш босқичида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича таклиф этилаётган дастур	33
7 ЖАДВАЛ: Лойиҳани эксплуатация қилиш босқичида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича таклиф этилаётган дастур	34
1-Расм: Лойиҳанинг жойлашуви	7

РАСМЛАР

1-Расм: Лойиҳанинг жойлашуви	7
2-Расм: GM блок-схемаси	Error! Bookmark not defined.

ИЛОВАЛАР

ИЛОВА А

Манфаатдорлар томонларнинг харитасини тузиш

AC	Алоқадор ҳамжамият
AoI	Таъсир қилиш зонаси
CLO	Жамоатчилик билан алоқалар бўйича ходим
CSR	Корпоратив ижтимоий жавобгарлик
E&S	Экологик ва ижтимоий
ECA	Экспорт-кредит агентлиги
ТШМ	Шикоятларни кўриб чиқишнинг ташқи механизми
ENS	Атроф-муҳит Соғлиқ ва хавфсизлик
EIA	Атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш
EP IV	Экватор IV тамойиллари
ESIA	Атроф-муҳитга ва ижтимоий соҳага таъсирни баҳолаш
GoU	Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати
GM	Шикоятларни кўриб чиқиш механизми
GRM	Шикоятларни кўриб чиқиш механизми
HSE	Соғлиқ, хавфсизлик ва атроф-муҳит
IFC	Халқаро молиявий корпорация
ИШМ	Шикоятларни кўриб чиқишнинг ички механизми
MFY	Ҳамжамиятнинг фуқаролик йиғилиши (маҳаллий номи Маҳалла Фукаралар Йигини)
MoE	Энергетика вазирлиги
NGO	Ноҳукумат ташкилоти
OTL	Ҳаво электр узатиш линияси
PM	Лойиҳа раҳбари
PPP	Давлат-хусусий ҳамкорлик
PS	Унумдорлик стандарти
PV	Фотоэлектрик
Манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш РежасиSEP	Алоқадор ҳамжамият

1.0 КИРИШ

1.1 Лойиҳанинг обзори

Хоразм қуёш фотоэлектр лойиҳаси (бундан кейин - Лойиҳа) Ўзбекистон Республикаси Хоразм вилоятининг Тупроққалъа туманида қуввати 100 МВ бўлган қуёш фотоэлектр станциясини ва унга қўшимча қилиб узунлиги 3,2 км бўлган ҳаво электр узатиш линиясини қуришдан иборат. Ушбу Лойиҳа Энергетика вазирлиги тимсолида Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан Ўзбекистонда ушбу лойиҳани амалга ошириш учун Voltage компанияси томонидан ташкил этилган "Sarimay Solar" ХК МЧЖ ташкилоти ўртасида давлат-хусусий ҳамкорлик (PPP) доирасида амалга оширилмоқда. Қуёш энергетикаси лойиҳалари билан боғлиқ бўлган асосий экологик ва ижтимоий масалалар яшаб туриш муҳитини йўқотиш, ЭУЛ (Электр узатиш линияси) билан тўқнашиб кетиш, қўшни аҳоли пунктларига таъсир қилиш, шу жумладан визуал таъсир кўрсатиш, кўзни қамаштирувчи ёруғлик, шовқин ва чангнинг юзага келиши, шунингдек сув истеъмолининг кўпайиши боғлиқ бўлган таъсирни, тупроқ эрозиясини, вибрацияларни, чиқини ва оқава сувларининг юзага келишини ўз ичига олади.

WSP Italia (WSP) компанияси Voltage нинг атроф-муҳит ва ижтимоий масалалар бўйича маслаҳатчиси бўлиб, лойиҳанинг атроф-муҳит ва ижтимоий соҳага таъсирини баҳолашни (ESIA) ўтказиш ва тайёрлаш билан шуғулланади.

Ушбу ҳужжат лойиҳанинг Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси (SEP) бўлиб, лойиҳанинг бутун ҳаёти давомида иштирок этиш учун қўлланиладиган ёндашувни тавсифлаш мақсадида тайёрланган ва манфаатдор томонларнинг конструктив муносабатларини ривожлантириш ва қўллаб-қувватлашни қўллаб-қувватлаш учун манфаатдор томонларни жалб қилишга тизимли ёндашувни ва лойиҳа билан боғлиқ муаммоларини ҳал қилишни тавсифлайди.

Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси "жонли" ҳужжат бўлиб, лойиҳанинг барча босқичларида Voltage томонидан мунтазам равишда назорат қилинади, кўриб чиқилади ва янгиланади.

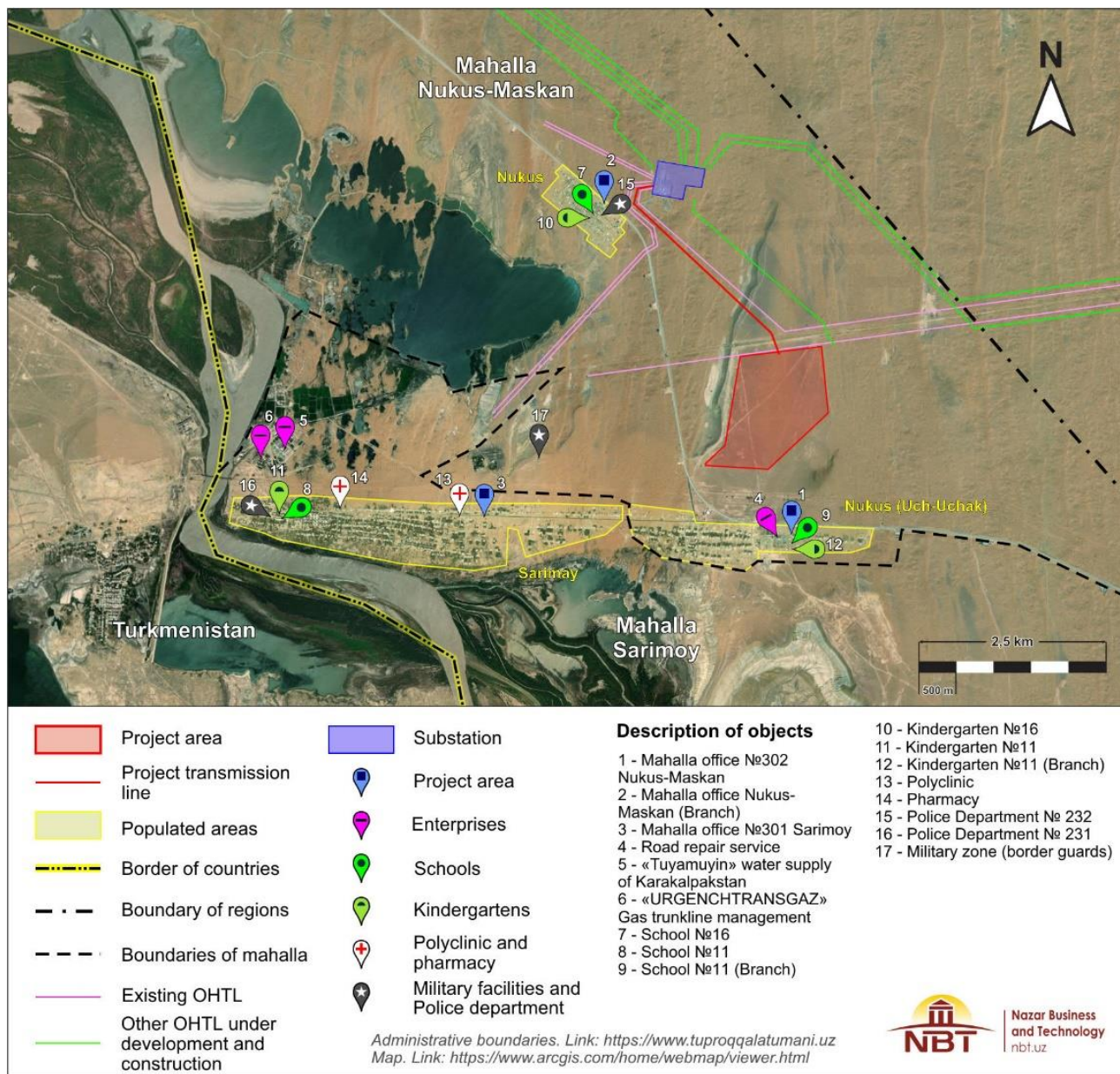
Бу ҳужжат шундай қуйидагиларни амалга ошириш учун ташкил этилган ҳисобланади:

- а) маслаҳат ва маълумотларни ошкор қилишга нисбатан меъёрий, кредит, ҳомийлик ва/ёки бошқа талабларни тавсифлаш;
- б) маҳаллий ҳамжамият уюшмалари ва бошқа заиф гуруҳларга алоҳида эътибор қаратган ҳолда асосий манфаатдор томонлар гуруҳларини аниқлаш ва устуворликларини белгилаш;
- с) ушбу гуруҳларнинг ҳар бири билан ахборот алмашинуви ва маслаҳатлашувлар стратегияси ва жадвалини ишлаб чиқиш;
- д) манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича ресурслар ва мажбуриятларни тавсифлаш;
- е) манфаатдор томонларни жалб қилиш бўйича тадбирлар лойиҳанинг атроф-муҳит ва ижтимоий бошқарув тизимига қандай киритилишини тавсифлаш; ва,
- ф) манфаатдор томонларни билан ўзаро алоқа қилиш фаолияти самарадорлиги қандай назорат қилинишини тавсифлаш.

1.2 Лойиҳанинг тавсифи

Лойиҳа Ўзбекистон Республикаси Хоразм вилоятининг Тупроққалъа туманида жойлашган бўлиб, максимал майдони 177 гектар ва қуввати 100 МВт бўлган қуёш фотоэлектр станциясидан (SPP) иборат бўлади. Лойиҳа 3,2 км узунликдаги 220 кВ ҳаво электр узатиш линияси (ЭУЛ) орқали лойиҳа ишлаб чиқарувчи подстанциядан тахминан 3 км шимоли-шарқда жойлашган Саримай подстанциясига уланади. Бу майдонча Урганч шаҳридан 120 км жануби-шарқда, Туркменистон

билан чегарада ва Амударё яқинида жойлашган. Участкага тегишли кириб борувчи йўл мавжуд. Майдончанинг ва тегишли уланиш пунктини (220 кВ ли "Sarimay" подстанцияси) жойлашуви қуйида кўрсатилган:

1-Расм: Лойиҳанинг жойлашуви .

Лойиҳа қуйидагиларни ўз ичига олади:

■ 100 МВт қувватга эга бўлган Қуёш фотоелектр станцияси (SPPP) ва 35/220 кВ ли оширувчи подстанция. Тахминан

Ҳар бир панелнинг ўртача қуввати 675 ватт бўлган 200 мингта қуёш панеллари ўрнатилади.

■ Узунлиги 3,2 км ва кучланиши 220 кВ бўлган ҳамда SPP ни Лойиҳанинг шимоли-ғарбида жойлашган мавжуд "Sarimay" подстанцияси билан боғлайдиган қўшимча ҳаво электр узатиш линияси ; ва

■ Мавжуд "Sarimay" подстанцияси учун SPP томонидан ишлаб чиқариладиган қўшимча электр энергиясини жойлаштириш учун мўлжалланган иккита қўшимча кенгайтириш пунктини қуриш.

Лойиҳани қуришнинг тахминий муддати бир (1) йилни ташкил этади ва қурилишнинг энг юқори авжида талаб қилинадиган жами ишчи кучи техник ва ярим малакали ходимларни ҳисобга олган ҳолда 200-250 кишини ташкил қилади.

Дастлабки ишлар, шу жумладан участкани тайёрлаш, турли объектларда бир вақтнинг ўзида амалга оширилиши мумкин бўлган бир нечта тадбирларни ўз ичига олади. Айрим мисоллар қуйидагиларни ўз ичига олади:

- Объектларни тайёрлаш ва жойлаштириш;
- Юклаб тушириши/юклаб ортиш учун ускуналар;
- Транспорт воситалар, ишчилар ва ускуналарнинг мобилизацияси, материалларни транспортировка қилиш;
- Ўсимлик дунёсини тозалаш ва очиб ташлаш;
- Ер билан боғлиқ ишлар(тупроқни қовлаб олиш, бир жойга тўплаш, сиртини текислаш/гравировка қилиш);
- Мавжуд йўлларни мослаштириш ва вақтинчалик қурилиш йўлларини яратиш;
- Етказиб бериладиган энергия ускуналари ва қурилиш материалларини сақлаш учун кўтарма кранларни ўрнатиш ва омборларни ташкил этиш;
- Бино ва иншоотларнинг пойдевори учун бетон қуйиш;
- Бинолар ва иншоотларни монтаж қилиш;
- Механик ва электр ишлар;
- Унумдорлик тестлари;
- Канализацион септикни ва ёнғинга қарши сув омборини қуриш; ва
- Худудни тозалаш ва демобилизация, шу жумладан.

Эксплуатация қилиш муддати 25 йилни ташкил этади. Эксплуатация қилиш давомида тахминан 20 киши, жумладан, малакали техниклар, қўриқчилар ва ёрдамчи ходимлар иш билан таъминланиши кутилмоқда.

Эксплуатация қилиш давомида ушбу модулларни ифлосланиш ва қум/лой тўпланишига қараб вақти-вақти билан тозалаш керак бўлади. Инверторлар, монтаж конструкциялар, кучланиш чекловчилари, ПВ кабеллари ва тарқатиш қутилари, об-ҳаво станцияси, хавфсизлик, тўсиқлар ва дарвозалар, ариқлар ва дренаж қувурлари, шунингдек, техник хизмат кўрсатиш ва септикни ўз ичига олган барча подстанция компонентлари учун профилактик хизмат кўрсатиш дастури ишлаб чиқилади. Режали мунтазам техник хизмат кўрсатиш Ўзбекистон Миллий электр тармоғи томонидан амалга оширилади.

Бошқа томондан, ҳаво электр узатиш линияси (ЭУЛ) миллий ва ҳудудий энергия тизимининг иш режими ва параметрларига қараб доимий ишлайдиган қилиб (қунига 24 соат, ҳафтасига 7 кун) лойиҳалаштирилади. Эксплуатация қилишнинг бошиданок электр узатиш линияси доимий равишда ходимларнинг иштирокисиз ишлайди.

1.3 Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси мақсадлари

Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси нинг умумий мақсади лойиҳа учун манфаатдор томонларни жалб қилиш ва ошкор қилиш тадбирларини аниқлаш ва Лойиҳанинг бутун ҳаётий цикли давомида амалга ошириладиган аниқ тадбирларни белгилашдан иборат.

Ушбу ҳужжатда манфаатдор томонлар турли шахслар ёки гуруҳлар сифатида белгиланади: (i) Лойиҳага (тўғридан-тўғри ёки билвосита) алоқадор бўлиши мумкин бўлган (алоқадор томонлар) ёки таъсир қилиши мумкин бўлган (тўғридан-тўғри ёки билвосита) ёки (ii) Лойиҳада манфаатдор бўлиши мумкин шахслар ва томонлар (бошқа манфаатдор томонлар).

Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси да лойиҳа фаолиятидан фойда кўриши, уларга таъсир қилиши ва/ёки ундан манфаатдор бўлиши мумкин бўлган маҳаллий ҳамжамиятлар ва бошқа манфаатдор томонлар гуруҳлари билан қандай муносабатда бўлиш тавсифланади. Шунингдек, у манфаатдор томонлар ўз ташвишлари ва мулоҳазаларини билдиришлари мумкин бўлган шикоятларни кўриб чиқиш механизмини жорий қилади.

Ушбу жараён бир қатор тадбирлар ва ёндашувларни ўз ичига олади ва лойиҳанинг бутун ҳаётини (режалаштириш, қуриш ва эксплуатация қилиш) қамраб олади.

Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси нинг мақсадларини қуйидагича умумлаштириш мумкин:

- Манфаатдор томонлар билан ўзаро ҳамкорлик қилиш бўйича миллий қонунчилик талабларини тушуна билиш ва халқаро стандартларга мувофиқ манфаатдор томонлар билан ўзаро ҳамкорликни тизимлаштириш бўйича тавсиялар бериш.
- Манфаатдор томонларни хариталарини тузиш - лойиҳа манфаатдор томонларини аниқлаш ва уларни лойиҳа ва унинг фаолиятига таъсири асосида тоифаларга ажратиш.
- Манфаатдор томонларга тегишли бўлган, ўз вақтида тақдим этиладиган ва очиқ бўлган маълумотни маданий жиҳатдан мос ва тушунарли тарзда тақдим этишнинг энг самарали усулларини аниқлаш.
- Лойиҳани лойиҳалаштириш, қуриш ва эксплуатация қилиш билан боғлиқ уларнинг қарашлари, ташвишлари, афзалликлари ва қабул қилинган фойдалари ва хавфлари борасида манфаатдор томонлар билан маслаҳатлашиш.
- Потенциал салбий таъсирларни юмшатиш ва потенциал фойдани ошириш учун таъсирни баҳолаш ва бошқариш ҳамда юмшатиш чораларини ишлаб чиқишда манфаатдор томонларнинг фикр-мулоҳазаларини қўшиш.
- Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси самарадорлигини таъминлаш учун ички ва ташқи ҳисобот ва мониторинг чора-тадбирларини белгилаш ва мониторинг натижалари асосида режани вақти-вақти билан кўриб чиқиш.
- Шикоятларни кўриб чиқиш ва ҳал қилишнинг расмий механизмини яратиш.
- Атроф-муҳит ва ижтимоий таъсирлар ва муаммоларни, шунингдек, Лойиҳа билан боғлиқ имтиёзларни мулоқот қилиш, муҳокама қилиш ва оптимал ҳал қилиш учун Лойиҳа ва манфаатдор томонлар ўртасида икки томонлама алоқа каналини ўрнатиш.

1.4 Ўзаро алоқа қилиш тамойиллари

IFC нинг фаолият кўрсатиш Стандартларига (PS) мувофиқ, лойиҳанинг манфаатдор томонларни жалб қилиш жараёни қуйидаги тамойилларга амал қилиши керак:

- Экологик ва ижтимоий хавф ва таъсирларни аниқлаш жараёнини эрта бошлаш ва хавф ва таъсирлар юзага келганда доимий равишда давом эттириш;

- тегишли, шаффоф, объектив, мазмунли ва осон кириш мумкин бўлган маҳаллий тил(лар)да ва таъсирланган жамоалар учун тушунарли бўлган маданий жиҳатдан мос форматда олдиндан ошкор этилиши ва тарқатилишига асосланиши;
- Тўлиқ иштирок этишга эътиборни бунга алоқаси йўқларга эмас, балки тўғридан-тўғри алоқадор бўлганларга қаратиш;
- Ташқи манипуляция, аралашуш, мажбурлаш ёки қўрқитишдан холи бўлиш;
- Имкон бўлган ҳолда тўла қонли иштирокни таъминланг;
- Хужжатлаштиришни таъминлаш.

Ушбу Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси Лойиҳа ҳаёт циклининг турли босқичларида самарали ва мазмунли иштирок этиш жараёнини яратиш учун ушбу тамойилларни ҳисобга олган ҳолда тайёрланган.

PS IFC талабларига мувофиқ, ўзаро алоқа қилиш пайтида манфаатдор томонларга қуйидаги минимал маълумотлар тақдим этилади:

- Лойиҳанинг мақсади, характери ва қўламини;
- Таклиф этилаётган лойиҳа фаолиятининг давомийлиги;
- Атроф-муҳит, ишчиларнинг соғлиғи ва хавфсизлиги, ҳамжамиятларга бошқа ижтимоий таъсирлар ва режалаштирилган юмшатиш чоралари ва бошқарув режалари билан боғлиқ ҳар қандай хавф ва мумкин бўлган таъсирлар;
- Кўзда тутилган жалб этиш жараёни, шунингдек жамоатчиликнинг иштирок этиш ва шикоятларни тақдим этиш имконияти ва усуллари.

1.5 Лойиҳанинг таъсир қилиш зоналарини аниқлаш

Лойиҳанинг атроф-муҳитга кутилаётган экологик ва ижтимоий (E&S) таъсири ҳамда экологик саломатлик ва хавфсизлик (EHS) рецепторлари мавжудлиги асосида олдиндан белгиланган таъсир доираси (Aoi) қуйидагиларни ўз ичига олади:

- Тўғридан-тўғри лойиҳа майдончасида ва кириш йўлларида, атроф-муҳит ва ижтимоий рецепторларга (шу жумладан қўшни жамоаларга) Лойиҳа ускуналари ва транспорт воситаларининг мавжудлиги натижасида жисмоний узилишлар бўлиши мумкин.
- Назарий жиҳатдан чанг/шовқин, визуал/ландшафт ўзгаришлари, порлаш, жойларга қийинлашган кириш имконияти ва билвосита таъсир қилиши мумкин бўлган ижтимоий-иқтисодий таъсирлар натижасида Лойиҳа майдончаси атрофида 5 км радиусгача бўлган ҳудуд (атроф-муҳит ва ижтимоий рецепторларнинг мавжудлигига ва аниқланган таъсирларга қараб).

Лойиҳа ҳудуди Бухоро вилояти Хоразм вилояти билан боғловчи республика аҳамиятига молик бўлган А-380 магистрал йўли бўйлаб жойлашган. Лойиҳа ҳудуди Хоразм вилоятининг маркази Урганч шаҳридан тахминан 120 км узоқликда жойлашган бўлиб, Хоразм вилояти, Тупроққалъа тумани таркибига киради. Туман ҳудудида Sarimay, Нукус Маскани, Хазорасп ва Тупроққалъа каби аҳоли пунктлари жойлашган. Sarimay ва Нукус Маскани аҳоли пунктлари лойиҳа ҳудудидан 5 км, Хазорасп ва Тупроққалъа эса 10-15 км узоқликда жойлашган. Шундай қилиб, Саримай ва Нукус Маскани маҳаллалари (Маҳалла Фукаротлар Йигини – МФЙ) лойиҳага алоқадор бўлган аҳоли пунктлари ҳисобланади. Иккала ҳамжамиятлардаги умумий аҳоли сони 4670 киши ва 970 хонадондан иборат. Баъзи дўконлар ва йўл бўйидаги кафелар лойиҳа ҳудудида жойлашган бўлиб, саёҳатчилар бу ерда тез овқатланиш, сув ёки бошқа газаклар сотиб олиш учун тўхташади. Бу кафе ва дўкон эгаларининг баъзилари маҳаллий эмас, улар Хоразм вилоятининг (Урганч) бошқа туманларидан келишган.

Лойиҳа майдонидан тахминан 5-6 км узоқликда Амударё бўлиб, бу ҳудудда Туркменистон ва Ўзбекистон ўртасидаги чегара бўлиб ҳисобланади.

1.6 Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси тузилмаси

Бу ҳужжат қуйидагича ташкил этилган:

- 1 Боб - Кириш ва лойиҳанинг тавсифи.
- 2 Боб - Қўлланиладиган талабларнинг қисқача тавсифи.
- 3 Боб - Лойиҳанинг манфаатдор томонлари.
- 4 Боб - Манфаатдор томонлар билан аввалги ўзаро алоқа қилишлар.
- 5 Боб - Манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш стратегияси ва усули.
- 6 Боб - Лойиҳанинг бутун ҳаёт цикли давомида манфаатдор томонлар ўзаро алоқа қилиш дастури.
- 7 Боб - Шикоятларни кўриб чиқиш механизми.
- 8 Боб - Роллар ва мажбуриятлар.
- 9 Боб - Мониторинг ва ҳисобот бериш.

2.0 ҚўЛЛАНИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР

Лойиҳа доирасида манфаатдор томонлар билан ўзаро ҳамкорлик Ўзбекистон миллий қонунчилиги талабларига, Voltage компаниясининг алоқа ва ўзаро ҳамкорлик соҳасидаги корпоратив сиёсатига, шунингдек, халқаро стандартларга мувофиқ амалга оширилади. Ушбу бўлимда манфаатдор томонларни жалб қилиш билан боғлиқ қонуний, тартибга солувчи ва корпоратив талаблар батафсил тавсифланади. Шунингдек, у ушбу ҳужжатни ишлаб чиқишда маълумот берган манфаатдор томонларни жалб қилиш бўйича энг яхши халқаро амалиёт стандартларини тавсифлайди.

2.1 Миллий қонунчилик

Ўзбекистон миллий қонунчилигида жамоатчилик Лойиҳа ҳақида хабардор бўлиши ва тақдим этилган маълумотлар юзасидан фикр билдириш имкониятига эга бўлиши шартлиги белгиланган. Voltage Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ва тегишли давлат органларига кўрилган чора-тадбирлар тўғрисида маълумот беради.

Атроф-муҳитга кўрсатиладиган таъсирни баҳолаш (ESIA) ҳужжатларининг мазмуни, ишлаб чиқиш ва экспертизадан ўтказиш тартибига қўйиладиган талаблар Ўзбекистон Республикасининг қуйидаги қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади:

- «Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 9 декабрдаги 754-XII-сон Қонуни.
- «Атроф-муҳитга таъсир аудити тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 25 майдаги 73-II-сон Қонуни.

“Ўзбекистон Республикасида давлат экологик экспертизаси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 31 декабрдаги 491-сон қарори билан тасдиқланган Низом.

- “Атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш механизмини янада такомиллаштириш тўғрисида”, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 541-сон қарори билан тасдиқланган (2020).

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида 12.03.2013 й. ЎРҚ-378-сон Қонуни (янги таҳрири 11.09.2017 й. ЎРҚ-445-сон, охириги таҳрири 11.03.2020 йил).

Лойиҳа эгаси атроф-муҳитнинг умумий мувозанатига, шу жумладан, лекин улар билан чекланмаган ҳолда, ер юзаси, ҳаво, қўллар ва дарёлар, флора ва фауна, экинлар ва бошқа табиий ресурслар учун ҳар қандай мумкин бўлган бузилишларни минималлаштириш учун ушбу қонунлар ва стандартларга мувофиқ барча оқилона чораларни кўради.

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида 12.03.2013 й. ЎРҚ-378-сон Қонуни (янги таҳрири 11.09.2017 й. ЎРҚ-445-сон, охириги таҳрири 11.03.2020 йил). Мазкур Қонуннинг мақсади жисмоний ва юридик шахсларнинг давлат органларига ва давлат ҳокимияти органларига (кейинги ўринларда давлат органлари деб юритилади), шунингдек уларнинг мансабдор шахсларига мурожаатлари (кейинги ўринларда мурожаатлар деб юритилади) соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат. 5-моддада аризалар, таклифлар ва шикоятларни оғзаки, ёзма ёки электрон шаклда берилиши мумкин бўлган сўров турлари сифатида белгилайди. Давлат органига, ташкилотга ёки унинг мансабдор шахсига келиб тушган мурожаат ўша куни, иш вақти тугаганидан кейин келиб тушса, кейинги иш кунида рўйхатга олиниши керак. Мурожаатни қайд этишни рад этишга йўл қўйилмайди. Оғзаки мурожаатларни қайд этиш шарт эмас (23-модда). 28-моддада айтилишича, мурожаат ёки шикоят давлат органига, ташкилотга ёки унинг мансабдор шахсига келиб тушган кундан эътиборан ўн беш кун ичида, қўшимча ўрганиш ва (ёки) текшириш зарур бўлган тақдирда эса бир ой муддатда кўриб чиқилади (иккинчи ҳолатда, маълумотлар ўн кунлик муддат ичида мурожаат юборган жисмоний ёки юридик шахсга тақдим этилади). Қайд этилишича, қонун ҳужжатларига мувофиқ аноним мурожаатлар кўриб чиқилмайди (29-модда).

Мамлакатда атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш (ESIA) тартиби “Экологик экспертиза тўғрисида”ги қонун ва Вазирлар Маҳкамасининг 09.07.2020 йилдаги 541-сонли “Атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш механизмини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги қарори (охириги ўзгартириш) билан тартибга солинади. (27.12.2021 йилдаги 774-сон). Қарор Ўзбекистонда ESIA жараёнига қўйиладиган талабларни белгилайди. Қарорга мувофиқ, давлат экологик экспертизаси режалаштирилган фаолиятнинг экологик талабларга мувофиқлигини аниқлаш ва экологик экспертиза ўтказишга йўл қўйилишини аниқлаш мақсадида ихтисослаштирилган эксперт бўлинмалари томонидан ўтказиладиган экологик экспертиза тури ҳисобланади.

Давлат экологик экспертизаси соҳасидаги ваколатли давлат органи бўлиб Экология, табиий ресурсларни бошқариш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш вазирлиги ҳисобланади.

Иқлим муҳофазаси ва унинг ўзгариши SEE соҳасидаги ишларни вазирликнинг урта ихтисослаштирилган эксперт бўлинмаси амалга оширади:

- 1) Вазирликнинг Давлат экология экспертизаси маркази (CSEE) атроф-муҳитга таъсир қилишнинг I ва II тоифалари (юқори ва ўртача хавф) тоифасига киритилган хўжалик фаолиятининг ESIA давлат экологик экспертизасини ўтказиши;
- 2) Қорақалпоғистон Республикаси Давлат экологик экспертиза маркази томонидан III ва IV тоифадаги атроф-муҳитга таъсир (паст хавфли ва маҳаллий таъсир)га таснифланган хўжалик фаолиятининг ESIA экологик экспертизаси ўтказилади;
- 3) Вилоятлар ва Тошкент шаҳар давлат экологик экспертиза маркази – III ва IV тоифадаги (паст хавфли ва маҳаллий таъсир) атроф-муҳитга таъсир кўрсатиш тоифасига кирувчи хўжалик объектларининг ESIA экологик экспертизасини ўтказиши.

Қонун лойиҳаларнинг тўртта тоифасини назарда тутди:

- I тоифа - "атроф-муҳитга таъсир қилишнинг юқори хавфи" (давлат экологик экспертизаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан 20 кун ичида амалга оширилади, барча ESIA материаллари талаб қилинади);

■ II тоифа - "атроф-муҳитга таъсир қилишнинг ўрта хавфи " (давлат экологик экспертизаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан 15 кун ичида амалга оширилади, барча ESIA материаллари талаб қилинади);

■ III тоифа - "атроф-муҳитга таъсир қилишнинг паст хавфи " (давлат экологик экспертизаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан 10 кун ичида амалга оширилади, барча ESIA материаллари талаб қилинади);

■ Категория IV - "местное воздействие" (государственная экологическая экспертиза проводится региональными отделениями Министерства

Экология, охрана окружающей среды и изменение климата в течение пяти дней, требуется только проект ESIA).

Атроф-муҳитга таъсир кўрсатишнинг I ва II тоифаларидаги фаолият турлари тадбирлар лойиҳадан олдинги ҳисобланади ва агар лойиҳа ҳужжатлари белгиланган тартибда жамоатчилик муҳокамаларида маъқулланган бўлса, SEEга тортилади. Жамоатчилик маслаҳатларини амалга ошириш Вазирлар Маҳкамасининг 09.07.2020 йилдаги 541-сонли "Атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш механизмини янада такомиллаштириш тўғрисида"ги қарори (охирги ўзгартириш) билан тартибга солинади. (27.12.2021 йилдаги 774-сон). Давлат экологик экспертизаси тўғрисидаги қарорнинг 24-бўлимида ушбу босқичларнинг ҳар бирида ҳужжатларда бўлиши керак бўлган маълумотлар кўрсатилган.

ESIA нинг учта босқичи ва уларнинг зарур бўлган натижалари қуйида келтирилган:

Босқич I. Атроф-муҳитга таъсир тўғрисидаги баёотнинг (PZVOS - миллий қисқартма) лойиҳаси атроф-муҳитга таъсирни баҳолаш жараёнининг биринчи босқичи бўлиб, кўзда тутилган ёки режалаштириладиган ҳўжалик ва бошқа тадбирларни амалга ошириш бўйича қарор қабул қилинишидан олдин ишлаб чиқилади. Атроф-муҳитга таъсири тўғрисидаги баёотнинг лойиҳаси Экология, атроф-муҳит ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳузурида миллий даражада (I ва II тоифаларга кирувчи лойиҳалар учун) ёки минтақавий даражада (III ва IV тоифаларга кирувчи лойиҳалар учун) кўриб чиқилади ва тасдиқланади. Давлат экологик экспертизаси лойиҳанинг тоифасини тасдиқлайди ва лойиҳа бенефициари экологик экспертиза жараёнининг кейинги босқичларида ва лойиҳани амалга оширишда (қурилиш ёки реабилитация ишлари) эътибор бериши керак бўлган асосий масалаларни белгилайди.

Босқич II. Атроф-муҳитга таъсир бўйича ҳисобот (ZVOS - миллий қисқартма) агар лойиҳа CSEE томонидан I босқичда аниқланган бўлса ва қўшимча тадқиқотлар ёки таҳлилларни талаб қилса тайёрланади. Ҳисобот CSEEга лойиҳанинг техник-иқтисодий асослари тасдиқланишидан олдин ва шунинг учун қурилиш бошланишидан олдин топширилиши керак.

Босқич III: Атроф-муҳитга таъсирнинг оқибатлари бўйича ҳисобот (ZEP - миллий қисқартма) ESIA жараёнининг якуний босқичи бўлиб, лойиҳа фойдаланишга топширилгунга қадар бажарилиши керак. Ҳисоботда ESIA жараёнининг дастлабки икки босқичида Давлат экологик экспертизасини кўриб чиқиш натижасида лойиҳага киритилган ўзгартиришлар, жамоатчилик билан маслаҳатлашувлар давомида олинган шарҳлар, лойиҳага қўлланиладиган атроф-муҳит стандартлари ва лойиҳа билан боғлиқ атроф-муҳит мониторинги талаблари ва асосий хулосалар батафсил баён этилган бўлади.

Давлат экологик экспертизасининг тасдиқлаши (SEE хулосаси) I ва II босқичларда маҳаллий банклар ва бошқа кредиторлар томонидан лойиҳаларни молиялаштириш (18-бўлим) ва миллий ESIA процедурасининг III босқичида лойиҳани ишга тушириш учун мажбурий ҳужжатдир.

Давлат экологик экспертизасининг хулосаси у берилган кундан бошлаб уч йил давомида амал қилади. Агар объект ESIA хулосаси берилган кундан бошлаб уч йил ичида амалга оширилмаса, у қайта кўриб чиқиши ва Экология, атроф-муҳит ва иқлим ўзгариши вазирлигига кўриб чиқиш ва тасдиқлаш учун тақдим этилиши керак.

SEE Хулосаси экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги тегишли туман (шаҳар) назорат инспекцияларига назорат қилиш учун юборилади. Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳузуридаги бундай текширувлар SEE Хулосасида кўрсатилган талаб ва шартларга риоя этилишини назорат қилади.

Ўзбекистонда ESIA доирасидаги жамоатчилик билан муҳокамалар фақат I ва II тоифаларга кирувчи лойиҳалар учун мажбурий ҳисобланади. 541-сонли қарорда жамоатчилик маслаҳатлашувларини ўтказиш тартиби кўрсатилган. Жамоатчилик маслаҳатлашувларининг баённомалари ESIA ҳисоботида илова қилиниши керак. Ушбу лойиҳа II тоифага кириди. Шунинг учун у ҳам миллий қонунчиликка мувофиқ жамоатчилик маслаҳатлашувларини талаб қилади.

Жамоатчилик маслаҳатлашувини ўтказиш тўғрисидаги хабар санаси, вақти ва жойи кўрсатилган ҳолда маҳаллий оммавий ахборот воситалари орқали эълон қилиниши ёки тadbирдан камида 20 кун олдин манфаатдор шахсларга бошқача тарзда тарқатилиши керак. Жамоатчилик маслаҳатлашувларида камида 10 нафар манфаатдор шахс иштирок этиши керак, агар улар 10 дан кам бўлса, ижтимоий маслаҳатлашувлар бошқа кунга ўтказилиши керак. Лойиҳа эгаси қуёш паркиннг экологик ва ижтимоий таъсирини баҳолашнинг ижобий ва салбий томонларини ўз ичига олган Техник бўлмаган хулосани (НТС) тақдим этиши керак.

Жамоатчилик билан маслаҳатлашиш жараёни 5 босқичдан иборат бўлиши керак:

- 1 Қадам. Жамоатчилик маслаҳатлашувидан камида 30 кун олдин лойиҳа эгаси Техник бўлмаган хулосани тайёрлаб, Экология, атроф-муҳит ва иқлим ўзгариши вазирлигининг ҳудудий бўлинмасига тақдим этиши шарт;
- 2 Қадам. Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг маҳаллий бўлими 2 иш куни муддатда жамоатчилик маслаҳатлашувларини ўтказиш зарурлиги тўғрисида қарор қабул қилиши ва лойиҳа ҳудудида жамоатчилик маслаҳатлашувларини ташкил этиш учун тегишли туман ҳокимлигини хабардор қилиши;
- 3 Қадам. Туман (шаҳар) ҳокимлиги жамоатчилик маслаҳат йиғилиши ташкилотчиси сифатида 1 иш куни ичида Лойиҳа эгаси билан йиғилиш ўтказиладиган сана, вақт ва жойни келишиб олиши, яна 2 иш кунидан сўнг Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг маҳаллий бўлимига маълум қилиши ва бўлажак учрашув ҳақида ўз веб-сайтида эълон қилиши шарт.
- 4 Қадам. Учрашувдан 20 кун олдин маҳаллий оммавий ахборот воситаларида эълон қилиниши ёки маҳаллий манфаатдор томонлар бошқа усуллар билан хабардор қилиниши керак.
- 5 Қадам. Жамоатчилик билан учрашув ташкил қилиш ташкилотчиси 5 иш куни ичида йиғилиш баённомасининг нусхасини лойиҳа эгасига, 2 иш куни ичида эса оммавий йиғилиш тафсилотлари ва баённомасини Экология, атроф-муҳит ва иқлим ўзгариши вазирлигининг маҳаллий бўлинмасига юбориши шарт.

2.2 Халқаро талаблар

Халқаро Молия Корпорацияси (IFC) талаблари Фаолият кўрсатиш стандарти 1ни ўз ичига олади. IFC манфаатдор томонларни жалб қилиш учун қуйидаги талаб ва кўрсатмаларни белгилайди:

Манфаатдор томонларни жалб қилиш доимий жараён бўлиб, у турли даражада манфаатдор томонларни таҳлил қилиш ва режалаштириш, ахборотни ошкор қилиш ва тарқатиш, маслаҳатлашув ва иштирок этиш, шикоятларни кўриб чиқиш механизми ва алоқадор ҳамжамиятларга доимий ҳисобот беришни ўз ичига олиши мумкин (PS1 - 25-банд).

- Лойиҳанинг хавф-хатарлари ва таъсирига ҳамда унинг ривожланиш босқичига мос келадиган ҳамда алоқадор ҳамжамиятларнинг хусусиятлари ва манфаатларини ҳисобга оладиган Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси ишлаб чиқилади ва амалга оширилади (PS1 - 27-банд).

■ Алоқадор ҳамжамиятлар лойиҳанинг аниқланган хавфлари ва салбий таъсирига дучор бўлганда, алоқадор ҳамжамиятларга лойиҳанинг хавф-хатарлари, таъсири ва оқибатларини юмшатиш чоралари бўйича ўз фикрларини билдириш имкониятини берадиган маслаҳат жараёни амалга оширилади ва мижозга лойиҳани кўриб чиқишга ва уларга жавоб беришга имкон берилади. (PS1 - 30-банд).

■ Жалб этилганлик кўлами ва даражаси лойиҳанинг хатарлари ва салбий таъсирига ҳамда алоқадор ҳамжамиятлар томонидан билдирилган ташвишларга мутаносиб бўлиши керак (PS 1 - 30-банд).

■ Маслаҳатлашув жараёни алоқадор ҳамжамиятларнинг тилга бўлган хоҳиш-истакларини, қарорлар қабул қилиш жараёнини ва кам таъминланган ёки заиф гуруҳларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олади (PS1 - 30-банд).

■ Салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган лойиҳалар учун мижоз хабардор бўлган маслаҳатлашув ва иштирок этиш жараёнини амалга оширади (PS1 - 31-банд).

■ Мижознинг экологик ва ижтимоий фаолиятига таъсир кўрсатган ҳамжамиятлардан ташвиш ва шикоятларни қабул қилиш ва ҳал қилишда ёрдам бериш учун шикоят механизми яратилади (PS1 - 34-банд).

Европа тикланиш ва тараққиёт банки (ЕТТБ) ўзининг Экологик ва ижтимоий сиёсатида (2019-йил) юмшатиш талаблари ва унга қўшиладиган самарадорлик талабини (PR10) белгилаб берди. Шу сабабли, лойиҳа ушбу сиёсат талабларига риоя қилишни мақсад қилади.

ЕТТБ томонидан молиялаштириладиган барча лойиҳалар ЕТТБнинг экологик ва ижтимоий сиёсати (2019) талабларига жавоб берадиган тарзда тузилган бўлиши керак, у лойиҳалар жавоб бериши керак бўлган экологик ва ижтимоий барқарорликнинг асосий соҳалари бўйича ўнта ишлаш талабини (PR10) ўз ичига олади, шу жумладан ахборотни очиб бериш ва манфаатдор томонлар билан алоқа қилиш.

ЕТТБнинг Экологик ва ижтимоий сиёсати манфаатдор томонларнинг иштирокини қуйидаги элементларни ўз ичига олган доимий жараён сифатида белгилайди:

- a Манфаатдорлар томонларни аниқлаш ва таҳлил қилиш;
- b Манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилишни режалаштириш
- c Ахборотни очиб бериш;
- d Қарор қабул қилиш жараёнида уларга таъсир кўрсатадиган масалалар бўйича алоқадор томонларнинг фикрларини эътиборга олганда мижозни ҳисобга олишга олиб келадиган мазмунли маслаҳат ва иштирок этиш;
- e. Самарали процедура ёки шикоятларни кўриб чиқиш механизми, ва
- f Тегишли манфаатдор томонлар олдидаги доимий ҳисобдорлик.

Манфаатдор томонларни жалб қилиш жараёни лойиҳани режалаштиришнинг энг дастлабки босқичида бошланиши ва лойиҳанинг бутун муддати давомида давом этиши керак. Ўзаро алоқа қилишнинг мазмунли ва самарали жараёнини таъминлаш учун манфаатдор томонларни жалб қилиш жараёнининг муҳим элементи бўлиб барча манфаатдор томонларни синчковлик билан аниқлаш ва уларнинг ташвишлари, умидлари ва афзалликларини ўрганиш ҳисобланади. Заиф манфаатдор томонларни аниқлашга алоҳида эътибор берилиши керак. Ушбу манфаатдор томонлар гуруҳлари билан ҳамкорлик режалаштирилган бўлиши ва айниқса эҳтиёткорлик билан амалга оширилиши керак. Бундан ташқари, ЕТТБ лойиҳани ишлаб чиқувчидан манфаатдор томонлардан ҳар қандай шикоятлар самарали, тез ва ўз вақтида қабул қилиниши, кўриб чиқилиши ва ҳал этилишини таъминлаш учун самарали шикоят механизмини яратиш ва қўллаб-қувватлашни талаб қилади.

3.0 ЛОЙИХАНИНГ МАНФААТДОР ТОМОНЛАРИ

3.1 Манфаатдорлар томонларни аниқлаш ва хариталаш

Манфаатдор томонларни кенг қамровли идентификация қилиш манфаатдор томонларнинг самарали ва мустақкам иштироки жараёнининг муҳим таркибий қисмидир. Манфаатдор томонларнинг тўғри идентификацияси манфаатдор томонларнинг етарли даражада вакиллиги йўқлиги сабабли манфаатдор томонларни жалб қилиш жараёнида камчиликлар хавфини камайтиради. Манфаатдор томонларнинг кенгроқ базаси маслаҳатлашув жараёнида манфаатдор томонларнинг тор гуруҳи ҳукмронлик қилиши хавфини камайтиради.

Манфаатдор томонларни аниқлаш доимий жараёндир, шунинг учун уларни излаш лойиҳанинг турли босқичларида давом этади. Шу сабабли, манфаатдор томонларнинг маълумотлар базаси мунтазам равишда олиб борилади ва лойиҳа бўйича ишларнинг боришини ҳисобга олган ҳолда янгиланиб боради.

Манфаатдор томонларни аниқлаш иш столига оид тадқиқот ва Испаниянинг TYPESA консалтинг компанияси томонидан 2021-йилнинг июн-июл ойларида ўтказилган ушбу лойиҳа бўйича қамровли тадқиқоти давомида ўтказилган олдинги тадбирлар асосида амалга оширилди. Бундан ташқари, харитани тузишда конларга дастлабки ташриф буюриш натижаларидан фойдаланилди. Ташриф бошланғич маълумотларни олиш ва маҳаллий аҳолидан дастлабки умумий фикр-мулоҳазаларни йиғиш учун ҳамжамиятлар раҳбарлари билан учрашувлар ўтказиш учун ўтказилди. Дала ташрифи 2023 йил 19 майда бўлиб ўтди. Ташриф бизга Лойиҳага туташган аҳоли яшаш пугктларидаги мавжуд ижтимоий-иқтисодий шароитларни яхшироқ тушунишга ва шунинг учун лойиҳа фаолиятига бевосита ёки билвосита алоқадор бўлган манфаатдор томонларни аниқлашга имкон берди.

Ушбу босқичда манфаатдор томонлар потенциал таъсир кўрсатиши мумкин бўлган тоифалар бўйича аниқланган; Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси ни тайёрлаш ва амалга ошириш бўйича кейинги тадбирлар ҳар бир тоифадаги аниқ манфаатдор томонлар ҳақида кўпроқ маълумот беради. Манфаатдор томонларни идентификациялаш ва хариталаш лойиҳанинг бутун ҳаёти давомида янгиланадиган манфаатдор томонларнинг тўлиқ харитасини яратиш учун лойиҳанинг бутун ҳаёти давомида амалга ошириладиган давом этувчи жараёндир. Қуйида манфаатдор томонларнинг тоифаларини белгилайдиган жадвал келтирилган. Манфаатдорлар томонларнинг дастлабки идентификацияси Жадвал 1 да тақдим этилган. Харита Арбитраж ИЛОВАСИДА келтирилган. Айтиб ўтилганидек, у ишларнинг бажарилиши давомида янгиланиб боради.

1-ЖАДВАЛ: Манфаатдорлар томонларни идентификациялаш

Манфаатдор томонларнинг тоифаси		
I поғона	II поғона	III поғона
Ҳукумат	Республика поғонаси	Ўзбекистон Республикасининг инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги
		Энергетика вазирлиги
		Ўзбекистоннинг Миллий электр тармоғи
		Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги
	Худудий поғона	Хоразм вилояти Ҳокимияти
		Ипакчилик ва қорақўлчиликни ривожлантириш Қўмитаси Хоразм филиали
		Навоий тоғ-металлургия комбинатининг насос станцияси (НТМК)
		УрганчТрансГаз

	Туман поғонаси	Тупроққалъа тумани Ҳокимият
		Тупроққалъа туманининг кадастр офиси
		Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги - Тупроққалъа туман филиали
		Тупроққалъа Сувтаъминот
		Маданий мерос Агентлиги Тупроққалъа туман филиали
ОГО/НПО	Республика ва ҳудудий поғона	Ўзбекистоннинг Экофоруми НПО - Миллий поғона
		Ўзбекистон қушларни муҳофаза қилиш Жамияти - Миллий поғона
		Ҳудудий иқтисодий тарққиёт Маркази Хоразм филиали - Ҳудудий поғона
		"Интербилим" Хотинлар ва болаларни қўллаб-қувватлаш Хоразм ҳудудий маркази - ҳудудий поғона
		Хоразм Қишлоқ аҳолисини маслаҳат билан қўллаб-қувватлаш хизмати - ҳудудий поғона
ОАВ	Ижтимоий тармоқлар	Маҳаллий телевидение
		Маҳаллий газеталар
		Маҳаллий нуфузли блогерлар, Telegram ва Instagram даги ўзининг шахсий каналлари
Маҳаллий ҳамжамиятлар	Саримай жамоаси	Саримай Маҳалласи маъмурияти
		Саримай аёллар қўмитаси
		Саримай етакчилари (ҳурматли оқсоқоллар, аёллар, бизнес эгалари, ўқитувчилар)
	Нукус маскани	Нукус маскани маъмурияти
		Нукус маскани аёллар қўмитаси
		Саримай етакчилари (ҳурматли оқсоқоллар, диний арбоблар, аёллар, бизнес эгалари, ўқитувчилар)

3.2 Заиф гуруҳлар

Заиф гуруҳлар - бу ўзига хос хусусиятларига кўра, лойиҳага номутаносиб равишда алоқадор бўлиши кутилаётган ёки у билан алоқадор бўлишга камроқ дош бера оладиган ва шунинг учун маслаҳатлашув жараёнида алоҳида эътибор талаб қиладиганлардир. Лойиҳанинг бутун ҳаётий цикли ва тегишли манфаатдор томонларни жалб қилиш жараёнлари давомида заиф гуруҳларга (шу жумладан аёллар ва озчиликни ташкил қилувчилар), заиф оилалар ва шахсларга алоҳида эътибор берилиши керак.

Ижтимоий таъсир кўпинча эркалар ва аёллар томонидан турлича қабул қилинади. Алоҳида гендер таҳлилини ўтказишдан кўра, манфаатдор томонларнинг ижтимоий таъсирни баҳолаш доирасида ўзаро алоқа қилишининг мақсади бўлиб барча босқичларда гендер истиқболларини бирлаштириш ҳисобланади. Худди шунга ўхшаб, озчиликни ташкил қилувчиларнинг муаммолари ва ташвишлари аниқланиши ва эътиборга олинishi керак.

Қуйида ўтказилган асосий ижтимоий-иқтисодий тадқиқот натижаларига кўра, Лойиҳа томонидан заиф ёки муваффақиятсиз бўлиши мумкин бўлган гуруҳлар рўйхати келтирилган. Манфаатдор томонлар билан алоқа қилиш давомида бу рўйхат аниқлаштириб борилади.

■ Аёллар ва бева аёллари бошлиқ бўлган уй хўжаликлари: Бева қолган ва уй хўжаликлари бошлиғи бўлган аёллар бандлик имкониятлари чекланганлиги ва иш ҳақининг пастлиги туфайли эркакларга қараганда Лойиҳа таъсирига кўпроқ мойил бўлиши мумкин.

■ Ерга ва уйга эгалик қилиш ҳуқуқи бўлмаган одамлар: ер сотиб олиш билан боғлиқ ҳар қандай таъсирларни қоплашда ноқулай аҳволга тушиб қолишлари мумкин.

■ Ногиронлари бўлган уй хўжаликлари кўпроқ ноқулай иқтисодий аҳволда бўлишади, чунки ногирон киши уй хўжалигини таъминлай олмайди ва қўшимча ғамхўрлик ва эътиборни талаб қилади. Ушбу уй хўжаликлари аъзоларига, шунингдек, йўлларнинг ёпилиши ва айланма йўллар туфайли Лойиҳанинг қурилиш босқичида тиббий клиникаларга бориш қийинроқ бўлиши мумкин.

Кекса одамлар: йиғилишларда қатнашиш, лойиҳанинг таъсирини тушуниш ва у келтириб чиқарадиган ўзгаришларни енгиб ўтишда кўпроқ қийинчиликларга дуч келиши мумкин.

ESIA лойиҳанинг аҳолининг заиф қатламларига номутаносиб таъсирини олдини олиш учун зарур бўлган юмшатиш чораларини аниқлайди. Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси ни амалга ошириш жараёнида ушбу тоифадаги манфаатдор томонлар билан тўлиқ иштирок этишни таъминлаш учун махсус тадбирлар ёки чора-тадбирлар ҳам амалга оширилади.

4.0 ЎЗАРО АЛОҚА ҚИЛИШ БЎЙИЧА ОЛДИНГИ ЧОРА-ТАДБИРЛАР

4.1 Ишлар ҳажмини аниқлаш босқичидаги ўзаро алоқалар

- In 2021-йилнинг июн-июл ойларида IFC томонидан Ўзбекистон Ҳукумати (ЎХ) учун қуёш энергияси лойиҳаларини ишлаб чиқишни қўллаб-қувватлашда техник, экологик ва ижтимоий маслаҳат хизматларини кўрсатиш учун жалб қилинган Испаниянинг TYPESA консалтинг компанияси маҳаллий манфаатдор томонлар билан ҳамкорликда Хоразм вилоятининг Тупроққалъа туманида дастлабки тадбирларни ўтказди. Ушбу чора-тадбирлар манфаатдор томонларни лойиҳа ҳақида хабардор қилиш, объект ва унинг атрофи ҳақида маълумот олиш, потенциал таъсирларни аниқлаш ва манфаатдор томонларнинг лойиҳа бўйича тахминлари ва хавотирлари ҳақида маълумот тўплашдан иборат эди.
- Маслаҳатлашувларнинг мақсади қуйидагилардан иборат бўлди:
- Қуёшли лойиҳани, унинг жойлашуви, компонентлари ва IFC ролини тақдим этинг
- Текшириш бўйича миссия мақсадини тақдим этинг
- Дастлабки ахборотни тўплаш; ва
- Уларнинг фикрлари, кутаётган нарсалари ва лойиҳа борасидаги хавотирларини тўпланг.

Қуйидаги жадвал 2 да бугунги кунга келиб алоқа қилиш бўйича амалга оширилган асосий чора-тадбирлар келтирилган .

2 ЖАДВАЛ: Манфаатдор томонлар билан ўзаро ҳаракат қилиш бўйича аввалги чора-тадбирлар

Сана / жой	Манфаатдор томон (ташкилот/боғланадиган шахс исми)	Маслаҳатлашув тури	Томонлар айтиб ўтган асосий фикр-мулоҳазалар, тавсиялар ва хавотирлар
2021 йил 29 июн/ Худудий ҳокимият	Хоразм вилояти Ҳокимияти / Хоразм вилояти Ҳокими (жаноб Фарход Эрманов), инвестициялар ва ташқи	Ярим тузилмалаштирилган	Хоразм вилояти ҳокимлигининг хабар беришича, фотоелектр станциясини жойлаштириш режалаштирилган майдон ҳозирда Ипакчилик ва қорақўлчиликни

	савдо бўйича ҳоким ўринбосари (жаноб Шавкат Туляганов).	интервью	ривожлантириш қўмитаси балансида ва бу ерлар (295 гектар) Қўмита билан келишилган ҳолда, давлат захираси ерларига қайтарилади ва лойиҳани амалга ошириш учун тақдим этилади.
2021 йил 29 июн/ Тупроққалъа тумани	Тупроққалъа вилояти ҳокимлиги/Хоразм вилояти Тупроққала тумани ҳокими (жаноб Алишер Салаев), ҳокимнинг инвестициялар ва ташқи савдо масалалари бўйича ўринбосари, ҳамда инвестициялар ва ташқи савдо, қурилиш, кадастр бошқармалари, Маданият вазирлиги ва Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмитасининг вилоят ҳудудий бошқармаси бошлиқлари.		Тупроққалъа вилояти ҳокимияти зарур маълумотларни тақдим этиш, ер ва бошқа ресурсларни ажратиш орқали лойиҳани қўллаб-қувватлайди. Туман ҳокимияти жамоага фотоелектр станцияси билан боғлиқ бўлган бошқа манфаатдор томонларни: 5 км радиусда жойлашган маҳаллаларни, шунингдек, объектнинг расмий ва норасмий фойдаланувчиларини аниқлашда ёрдам бери.
2021 йил 29 июн/ Тупроққалъа тумани	Тупроққалъа тумани ҳокимлиги/ҳокимнинг биринчи ўринбосари (жаноб Отабек Абдиримов) ва бошқа вакиллар	Ярим тузилмалаштирилган интервью	Лойиҳа бўйича умумий таҳлил ўтказилиб, амалга оширилиши лозим бўлган ишлар ва маъмурият томонидан кўрсатилаётган кўмаклар баён этилганидан сўнг мутасаддилар иштирокида жойларга ташриф буюрилди. Қуёш батареяси ва электр узатиш линиялари учун танланган майдон туман ҳокимлиги балансида бўлмаган захира ерларни ташкил этади.
2021 йил 29 июн/ Тупроққалъа тумани	Нукус маскани и Саримай маҳалласи/ Саримай қишлоқ йиғини: Даулетмурат Дидаров - раис; Маҳима Гаипова - Раиснинг гендер ва ижтимоий масалалар бўйича ўринбосари. "Нукус маскани" маҳалла йиғини: Режеп Жумаев - раис; Зебо Жуманиёзова – Маҳалла тараққиёти ва тадбиркорлик масалалари бўйича раиси ўринбосари.	Ярим тузилмалаштирилган интервью	Қишлоқ вакилларининг таъкидлашича, бу жой маҳаллий аҳоли учун қизиқ эмас, чунки у суғорилмайдиган тошлоқдан иборат бўлиб, ўсимликлари жуда сийрак. Ҳудуд маҳаллий аҳоли томонидан ҳеч қачон экин экиш ёки яшаш учун фойдаланилмаган. Вақти-вақти билан боқиш ишлари ҳар йили апрел-май ойларида бўлиб ўтади, чўпонлар ўз қишлоғига узоқроқда жойлашган ва яхши ўтлаш имкониятини тақдим этган яйловлардан қайтиб келишади. Маҳаллий аҳоли омборхона ва ертўла деворларини қуриш учун участкадаги тошларни йиғишди. Бироқ шлакоблочларни ишлаб чиқариш кам учрайди. Молларни ўтлатиш ва тош йиғиш учун катта майдонлар мавжуд ва бу борада лойиҳанинг маҳаллий аҳолига таъсири жуда кичик. Қишлоқ вакиллари қуёш лойиҳасининг маҳаллий аҳолига мумкин бўлган таъсири, агар мавжуд бўлса, қуёш радиацияси, ёруғликнинг акс этиши ва ҳоказолар ҳақида сўрашди. Улар лойиҳанинг амалга оширилиши ва маҳаллий аҳоли учун лойиҳанинг ушбу иш билан боғлиқ бўлган қўшимча ишга жойлашиш имкониятларини мамнуният билан қабул қиладилар, чунки бу ерда

			ишсизлик жиддий муаммо ҳисобланади.
2021 йил 29 июн/ Тупроққалъа тумани	Маданият вазирлигининг Хоразм вилояти ва Тупроққалъа тумани бўлими / Маданият вазирлиги Хоразм вилояти ҳудудий бошқармаси бош мутахассиси (Шерзодбек Иброҳимович); Маданият вазирлигининг Хива шаҳар бўлими бошлиғи (Алишер Хўжаев); Маданият вазирлиги Тупроққалъа вилояти бўлими бошлиғи (Ўткир Рўзибоев)	Ярим тузилмалаштир илган интервью	Гуруҳ аъзолари ҳудудий мутахассислар билан учрашиб, уларга куёш энергияси лойиҳаси ва унинг жойлашуви ҳақида сўзлаб беришди. Улар гуруҳга Хоразм вилоятида жойлашган маданий мерос объектларининг тўлиқ рўйхатини тақдим этдилар ва фотоелектр станциясига энг яқин маданий мерос объектларини топишга ёрдам беришди. Натижалар шуни кўрсатдики, лойиҳа ҳудудидан 2 км радиусда маданий объектлар йўқ.
2021 йил 29 июн ва 30 июн/ Лойиҳа Объекти	Хоразм ва Тупроққалъа кадастр палаталари / Тупроққалъа туман кадастр палатасининг бошлиғи (жаноб Темур Алимов).	Ярим тузилмалаштир илган интервью	Тупроққалъа туманидаги кадастр бюроси бошлиғи объектни кўздан кечириш чоғида гуруҳга ҳамроҳлик қилди ва гуруҳга ерга эгалик ҳуқуқини тасдиқловчи расмий ҳужжат нусхалари ҳамда фотоелектр станцияси жойлашган Гурлан массивининг тўлиқ батафсил харитасини тақдим этди.
201 йил 30 июн/Telegram даги қўнғироқлар ва мулоқот	Ипчилик ва қорақўлчиликни ривожлантириш қўмитаси Хоразм филиали / Хоразм ипакчилик ва қорақўлчиликни ривожлантириш қўмитаси бошлиғи (Рашид Абдуллаев); Қўмита қошидаги Хоразм қўйчилик кластери раҳбари (Биродар Қурбонов).	Ярим тузилмалаштир илган интервью	Лойиҳа жамоаси қўмита раҳбари билан телеграм орқали онлайн боғланди (у сайтга ташриф чоғида Озарбайжон пойтахти Боку шаҳрида бўлган), лойиҳа, унинг жойлашуви ва таркибий қисмлари билан танишиб чиққандан сўнг улар ер масаласи бўйича Хоразм ҳокимлигига мурожаат қилганликларини маълум қилишди. Улар фотоелектр станцияси учун ер ажратишади ва улар 300 гектарни ўтказишга эътирозлари йўқ, чунки ажратилган ер ўтлатиш учун аҳамиятсиз, шунингдек, ҳудудда яйлов учун кенг майдонлар мавжуд (умуман олганда 2020 йилда уларга жами 40500 гектар топширилди).
2021 йил 29 июн/ Тупроққалъа тумани	Тупроққалъа тумани ҳокими ўринбосари (жаноб Зафарбек Матчанов)	Ярим тузилмалаштир илган интервью	Маҳаллий аҳоли билан қўшимча учрашувлар ўтказиш сўралганидан келиб чиқиб, ҳоким ўринбосари лойиҳа ҳудудига яқин жойлашган Тупроққалъа тумани маҳаллий ҳокимлиги вакиллари ҳамда “Саримай” маҳалла фуқаролар йиғини раҳбари (Нукус маҳалласи раҳбари бўлмаган) билан учрашувлар ташкил қилди. Шунингдек, ҳоким ўринбосари “Ўзсувтаъминот” акциядорлик жамияти масъул мутахассислари билан боғланиб, лойиҳа юзасидан ўтказилган йиғилиш ҳақида маълумот берди.
2021 йил 29 июн/ Тупроққалъа тумани	“Ўзсувтаъминот” туман бўлими (ичимлик суви таъминоти ташкilotи) /директор Насриддин Колонадаров ва маркетолог Алишер Оллаберганов)	Ярим тузилмалаштир илган интервью	НБТ мутахассиси аниқ чегаралари бўлган ПВ объекти харитасини очди ва ПВ участкаси билан боғлиқ ҳолда юзага келиши мумкин бўлган муаммоларни муҳокама қилди. “Ўзсувтаъминот” корхонаси директори умумий ҳажми 1000 м³ бўлган иккита сув омбори қурилишининг бориши ҳақида ҳам маълумот берди. Айни пайтда 2 та маҳаллада сув тармоғини қуриш ишлари олиб борилмоқда, уни 2022-йил сентабргача яқунлаш режалаштирилган. Шунингдек, тозалаш иншоотларига эга бўлган насос станцияси, маъмурий бино ва мини подстанция қурилади. Қувват икки қишлоққа етади ва 1965

			<p>хонадоннинг аҳолини яхшилайти. NBT мутахассиси директордан лойиҳа доирасида сув таъминоти тизимига уланиш имконияти ҳақида сўради. Директор режалаштирилган қуёш электр станциясини улаш билан боғлиқ бўлган иккита асосий муаммони қайд этди: биринчидан, қишлоқларни сув билан таъминлаш улар учун устувор вазифа бўлиб ҳисобланади, улар электр станциясини зарур миқдорда сув билан узлуксиз таъминлай олишларига ишончлари комил эмас; иккинчидан, республика аҳамиятига молик асосий йўл бўйлаб ўтиш учун лойиҳа раҳбарлари Транспорт вазирлигига мурожаат қилишлари керак, асосий йўлни тўсиб қўйиш учун рухсат олиш унчалик осон эмас.</p> <p>Шундай қилиб, лойиҳанинг асосий варианты НКМК насос станцияси раҳбарларидан ўзларининг сув таъминоти тизимига уланишларини сўраш, кейин эса ўз тозалаш иншоотларини қуриш ва бу сувдан фойдаланишдан иборат бўлади. Ушбу вариант тегишли лойиҳа мутахассислари, Энергетика вазирлиги ва НКМК раҳбарияти билан келишилиши керак.</p>
2021 йил 30 июн/ Тупроққалъа тумани	Тупроққалъа тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари (Отабек Абдиримов – Тупроққалъа тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари ва Ҳамдам Рагимов – Тупроққалъа тумани қурилиш бошқармаси бошлиғи)	Ярим тузилмалаштирилган интервью	Маҳаллий ҳукумат лойиҳани қўллаб-қувватлашга тайёригини билдирди. Бундан ташқари, улар таклиф қилган асосий тавсия маҳаллий жамоадан ишчиларни ёллаш эди.
2021 йил 30 июн/ Тупроққалъа тумани	Навоий кон-металлургия комбинати (НКМК) насос станцияси раҳбарлари (бошлиғи Фарҳод Юсупов ва станция муҳандиси Саттор Дўстмуродов)	Ярим тузилмалаштирилган интервью	Лойиҳа магистрал қувур линиясига уланиши мумкин. Лекин барча фаолият ва коммуникациялар Навоий кон-металлургия комбинати (НКМК) орқали амалга оширилади. Лойиҳага, шунингдек, магистрал қувурдаги сув техник эканлиги, лойқалиги 25 мг/л гача эканлиги маълум қилинди. Бошқа барча керакли маълумотларни, агар лойиҳа талаб қилса, Навоий кон-металлургия комбинатидан сўрашимиз керак.
2021 йил 30 сентябр /Саримай Маҳалласи	Саримай маҳалласи аъзолари (5 нафар маҳаллий аҳоли (5 нафар аёл) ва Саримай қишлоғи раҳбари)	Ярим тузилмалаштирилган интервью	<p>Маҳаллий аҳолининг асосий ташвиши бўлиб лойиҳанинг атроф-муҳитга таъсири (чанг, потенциал радиация) хизмат қилади.</p> <p>Ишсизлик даражаси юқори бўлганлиги сабабли, маҳаллий аҳоли лойиҳанинг қурилиш ва фойдаланиш босқичларида улар учун очиладиган янги иш ўринларига қизиқиш билдирмоқда. Бундан ташқари, лойиҳа қишлоқда спорт мажмуаси ва бошқа инфратузилма объектларини қуришга ёрдам берса.</p> <p>Умуман олганда, маҳаллий аҳоли лойиҳа ҳақида эшитишдан хурсанд бўлди, чунки ҳар бир инвестиция иши ҳудудни ривожлантиришга олиб келади ва ОТБнинг А380 йўлидаги ишлари туфайли уларда ҳам ҳудди шундай ҳамкорлик тажрибаси бор.</p>

2021 йил 30 июн/ Саримай	Саримай ва Нукус қишлоқлари яқинидаги сув омборлари пудратчиси (жаноб Искандар Азизов)	Ярим тузилмалаштир илган интервью	Жаноб Искандар Азизов келгуси йилда барча ишлар якунланишини айтди. Ҳозирда улар техник хусусиятларни янгилаш устида ишламоқда, чунки ҳудуднинг катта қисми жуда тошлоқ ва уларга қўшимча техник ёрдам керак.
2021 йил 30 июн/ Тупроққалъа тумани	“Хоразм” миллий табиат боғи директори (жаноб Отаназар Отанажанов)		Миллий боғ директори барча ишларни Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳамда Миллий боғ орқали мувофиқлаштиришни таклиф қилди. Шунингдек, у жамоага лойиҳани қўллаб- қувватлашини айтди. Бундан ташқари, у Миллий боғдаги ҳайвонлар ва ўсимликлар рўйхатини тақдим этди.
2023 йил 19 май/Саримай ва Нукус Маскани	Саримай қишлоғи ҳоқими ёрдамчиси (ҳар бир жамоада CLO GoU бор) - Асад Комилов Саримай маҳалласи раҳбари - Дидаров Давельтмурод Нукус маскани маҳалласи раҳбари - Реджеп Джумаев	Шахсий учрашув	Келгуси ишлар ҳақида манфаатдор томонларни хабардор қилиш. Иккала жамоанинг янгиланган ижтимоий-иқтисодий маълумотларини тўплаш.

4.2 ESIA га тайёргарлик давомида ўзаро алоқа қилиш

ESIA жараёнида иштирок этиш фаолияти қамровни аниқлаш босқичидагига қараганда кенгрок манфаатдор томонларни қамраб олишга, шунингдек, қамровни аниқлаш босқичида ташкил этилган каналлар орқали ҳамкорликни давом эттиришга қаратилган эди. ESIA жараёнининг мақсади лойиҳанинг бориши тўғрисидаги маълумотларни етказиш ва янгилаш ҳамда таъсирларни баҳолаш ва юмшатиш чораларини аниқлаш учун зарур бўлган манфаатдор томонларнинг фикр-мулоҳазаларини тўплаш эди. ESIA жараёнида амалга оширилган асосий тадбирларга жамоатчилик билан учрашувлар ва муайян манфаатдор томонлар билан ўтказилган асосий маълумот берувчи билан интервьюлар киради. Ана шу иккита тадбирнинг қисқача тавсифи қуйида келтирилган

4.2.1 2023 йил июнида жамоатчилик билан учрашиш

2023-йил 7-июн куни жамоатчилик учрашуви бўлиб ўтди. Йиғилиш Ўзбекистоннинг ESIA қоидаларига риоя этилишини таъминлаш мақсадида ўтказилди, бу эса маҳаллий ҳокимият органлари билан келишилган ҳолда ESIA процедурасини якунлашдан олдин жамоатчилик билан маслаҳатлашини талаб қилади; учрашув шунингдек халқаро стандартлар талаблари асосида ўтказилди. Учрашув Саримай қишлоғидаги 11-мактабда бўлиб ўтди, у лойиҳага киритилган иккита аҳоли пункти – Саримай ва Нукус Маскани учун таниқли ва кириш осон бўлган мактаб ҳисобланади. Йиғилиш таътил пайтида ўқитиш тўхтатилган даврда ўтказилган, шунинг учун йиғилиш одатдаги таълим фаолиятига халақит бермади. Учрашув маҳаллий ҳокимият органлари (туман ҳокимияти) билан ҳамкорликда ташкил этилди. Маҳалла раислари ва ҳокимиятлар орқали маҳаллий аҳолига учрашув ҳақида маълумот берилди.

Йиғилишда 50 га яқин маҳалла аъзолари, жумладан, 10 га яқин аёл иштирок этди. Бундан ташқари, маҳаллий ҳокимият ва муассасаларнинг қуйидаги вакиллари иштирок этдилар:

- Саримай маҳалласи раиси;
- Нукус маскани маҳалласи раиси;
- Тупроққалъа тумани ҳокимияти вакиллари:

Таббий ресурслар Вазирлиги Экология бошқармаси, Тупроққалъа тумани, инспекция бўлими вакили

Учрашув NBT ва Voltalia ходимлари томонидан ўтказилди; учрашув тили бўлиб ўзбек тили хизмат қилди, Voltalia нинг чет эллик ходимларига таржима қилиб берилди. Лойиҳа ҳақидаги маълумотлар тақдимот шаклида иштирокчиларга тақдим этилди (7.1-ИЛОВА "Жамоавий йиғилишлар учун тақдимот"га қаранг), унда лойиҳанинг асосий хусусиятлари, унинг жойлашуви, умумий жадвали, ESIA жараёни ва кутилаётган таъсирларнинг дастлабки тавсифи келтириб ўтилди. Шунингдек, шикоятларни кўриб чиқиш механизми ва лойиҳа ишлаб чиқувчиси билан алоқа каналлари ҳақида маълумот берилди. Тақдимотдан сўнг барча иштирокчилар учун очиқ савол-жавоб бўлиб ўтди.

Учрашув давомида иштирокчилар лойиҳа ва унинг қурилиш ва эксплуатация жараёнида юзага келиши мумкин бўлган таъсири ҳақида ҳеч қандай аниқ ташвиш билдиришмади. Умумий фикрларга кўра, лойиҳа иштирокчилар томонидан ижобий қабул қилинди. Иштирокчилар томонидан кўтарилган асосий саволлар лойиҳани амалга ошириш натижасида юзага келадиган ишўринларига жойлашиш имкониятлари ва маҳаллий аҳоли учун мумкин бўлган имтиёзлар билан боғлиқ эди. Иштирокчилар қурилиш босқичида қанча иш ўрни яратилади, иш билан таъминлашда маҳаллий аҳоли вакилларига устувор аҳамият берилади, маҳаллий аҳоли вакиллари учун ўқув тадбирлари режалаштирилганми, деган саволлар билан қизиқди.

NBT ходимлари йиғилиш баённомаларини олиб, иштирокчилардан иштирокчилар рўйхатиغا имзо чекишлари сўралган. Йиғилишдан сўнг Ўзбекистон қонунчилигига мувофиқ НБТ томонидан баённома ва иштирокчилар рўйхатидан иборат расмий шакл тайёрланиб, Экология вазирлиги ва Тупроққалъа тумани ҳокимлигига тақдим этилди. Ушбу шаклни 7.2-ИЛОВА "Миллий ҳокимият органлари учун оммавий йиғилишлар журнали"да топиш мумкин.

Учрашув тўғрисидаги янгилик Тупроққалъа тумани томонидан кўплаб маҳаллий ҳамжамият вакиллари обуна бўлган оммавий телеграм канали орқали етказилди.

Учрашув тўғрисидаги фотосуратлар қуйида келтирилган.

2-Расм: 2023 йил 7 июнда Саримайда бўлиб ўтган жамоатчилик билан учрашувдан олинган фотосуратлар .

4.2.2 Асосий ахборот етказувчилар билан суҳбат

- ESIA жараёнида асосий ахборот етказувчилар билан бир қатор интервьюлар амалга оширилди. Ушбу тадбирларнинг мақсади ESIA ҳисоботининг асосий ижтимоий-иқтисодий тадқиқотини тайёрлаш учун зарур бўлган бирламчи маълумотларни тўплаш эди. Интервьюлар очик саволлар ёрдамида ўтказилди, улар интервью олувчилардан тегишли маълумотларни тақдим этишларини ва уларнинг ҳар бири билан ўзларининг иш соҳаси ёки тажрибаси билан боғлиқ мавзуларни муҳокама қилишни талаб қилдилар. Интервью учун ахборот етказувчилар маҳаллий даражада ёки алоқадор ҳамжамиятларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳолатини тавсифлаш учун зарур бўлган муайян мавзулар бўйича маълумотлар тўпланишини таъминлаш учун танланган эди. Ушбу интервьюлар, шунингдек, иштирокчиларга лойиҳа ва унинг бориши тўғрисида хабардор қилиниб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдириш учун таклиф қилинганлиги сабабли уларни жалб қилиш имконини берди.

Қуйидаги жадвалда асосий ахборот етказувчилар билан ўтказилган интервьюлар ва муҳокама қилинган масалалар рўйхати келтирилган.

3 ЖАДВАЛ: ESIA га тайёргарлик кўриш вақтида интервью олинган асосий ахборот етказувчилар рўйхати

Сана / жой	Манфаатдор (ташкilot/боғланадиган исми)	томон шахс
2023 йил 19 май/Саримай ва Нукус Маскани	Саримай қишлоғи ҳокими ёрдамчиси (ҳар бир жамоада CLO GoU бор) - Асад Комилов Саримай ҚФЙ бошлиғи - Дидаров Давелтмурод	Учрашув маҳаллий ҳокимият органларини ESIA жараёнининг бошланиши ҳақида хабардор қилиш ва оммавий йиғилишни ўтказишнинг ташкiliy жиҳатларини муҳокама қилиш учун ўтказилди.

Сана / жой	Манфаатдор (ташкilot/боғланадиган исми)	томон шахс
	Нукус маскани ҚФЙ бошлиғи - Режеп Жумаев	
2023-йил 7 июн Нукус маскани маҳаллий ҳамжамияти	Тупроққалъа тумани ҳокими биринчи ўринбосари (жаноб Ғайрат Мадияров)	Учрашув давомида лойиҳа жамоаси уларга лойиҳа, унинг жойлашуви ва қурилиш босқичлари ҳақида маълумот берди. Шунингдек, ер ажратиш, лойиҳа ҳудудидан ўтувчи сув қувури, лойиҳа ҳудуди яқинидан ўтадиган тозаловчи газ қувурининг ишлаши билан боғлиқ масалалар ҳам муҳокама қилинди. Йиғилиш яқунлари бўйича Тўроққалъа тумани ҳокими ўринбосари лойиҳани қўллаб-қувватлаш, зарур маълумотлар билан таъминлаш, ер ва бошқа ресурслар ажратиш учун барча куч- қувватни ишга солишга ваъда берди.
2023-йил 8 июн Нукус маскани маҳаллий ҳамжамияти	Маҳаллий ҳамжамият раислари (Нукус Маскани турар-жой мажмуаси раиси Ражеп Жумаев ва Саримай турар-жой мажмуаси раиси Даулетмурат Дидаров)	Учрашув давомида лойиҳа жамоаси уларга лойиҳа, унинг жойлашуви ва мақсадлари ҳақида маълумот берди. Маслаҳатлашувлар қуйидаги жиҳатлар бўйича ўтказилди: аҳолининг турмуш шароити ва табиий ресурслардан фойдаланиш, ерга эгалик қилиш ва ундан фойдаланиш, лойиҳа ҳудудидан фойдаланиш, соғлиқни сақлаш, таълим, уй- жой, участкага эгалик қилиш ва транспорт, сув, канализация ва энергетика, ижтимоий ҳимояга муҳтож гуруҳлар ва гендер муносабатлари. Уларнинг фаолиятига, яшаш воситаларига ва муҳим объектларга мумкин бўлган таъсири, шунингдек, мумкин бўлган юмшатиш чоралари муҳокама қилинди. Бундан ташқари лойиҳа гуруҳи уларнинг лойиҳа борасидаги фикрлари, кутаётган нарсалари ва хавотирларини тўплади. Қишлоқ вакилларининг таъкидлашича, бу жой маҳаллий аҳоли учун қизиқиш туғдирмайди, чунки у суғорилмайдиган тошлоқдан иборат бўлиб, ўсимликлари жуда сийрак. Ҳудуд маҳаллий аҳоли томонидан ҳеч қачон қишлоқ хўжалиги экинларини экиш ёки яшаш жойлари ташкил этиш учун фойдаланилмаган. Лойиҳани амалга ошириш ва ишга тушириш жараёнида улар маҳаллий аҳоли учун қўшимча иш билан таъминлаш имкониятларини мамнуният билан қабул қилишди, чунки бу ерда ишсизлик жиддий муаммо ҳисобланади.
2023-йил 8 июн Нукус маскани маҳаллий ҳамжамияти	Маҳаллий тиббиёт пункти бошлиғи ўринбосари - жаноб Исмоил Жуманазаров	Учрашув 2023-йил 8-июн куни маҳаллий тиббиёт пункти бош шифокори ўринбосари билан бўлиб ўтди. Маслаҳатлашув давомида NBT мутахассиси лойиҳанинг

Сана / жой	Манфаатдор (ташкilot/боғланадиган исми)	томон шахс
		режалари ва фаолияти ҳақида гапирди. Шунингдек, марказ фаолияти, туман ҳудудида кенг тарқалган касалликлар ҳақида ҳам саволлар берилди.

4.2.3 2023 йил ноябридаги жамоатчилик йиғилиши

Аҳоли билан иккинчи учрашув 2023-йил 9-ноябр куни эрталаб Саримай шаҳридаги 11-сонли мактабда бўлиб ўтди.

Иштирокчилар сони сўнгги тadbирдан деярли икки барабар кўпайиб, фақатгина ҳамжамиятлардан жами 80 га яқин кишини ташкил этди, 40% аёллар ва 60% эркаклар. Ҳамжамият аъзоларининг ёши турлича бўлган, аммо ёш иштирокчилар камроқ эди.

Йиғилишда қуйидаги шахслар иштирок этди:

■ "Vitalia" жамоаси:

- Келли Клатербек, тараққиёт бўйича директор
- Кароль Понтаис, Ўзбекистондаги тараққиёт бўйича менежер
- Марго Худайер, экология ва хавфсизлик масалалари бўйича ҳудудий ходим
- Ойбек Аманов, ОТОСБ бўйича мувофиқлаштирувчи
- Зухра Шарипова, ижтимоий маслаҳатчи

■ Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси

- Клотильда Броньяр
- Ян Росквизель

ЕРТБ

- Луис Колле, атроф-муҳит муҳофазаси ва хавфсизлиги масалалари бўйича мутахассис

■ WSP

- Сесилия Мейтланд Хериот, лойиҳа менежери, ESIA
- Назар Бизнес ва Технологиялар
 - Сергей Ким, меҳнат муҳофазаси ва саноат хавфсизлиги бўлими бошлиғи
- Маҳаллий вакиллар
- Хоразм вилоятининг яна сайланган ҳокими;

Саримай маҳалласи (Раджеп Джумаев) ва Нукус маскани маҳалласи (Даулетмурат Дидаров);

- Мактаб директори ва мактабнинг кўп сонли ходимлари;
- Ҳамжамият аъзолари

Ушбу учрашув давомида ҳамжамият аъзолари кутиб олинди ва кейин Vitalia уларга лойиҳанинг бориши ҳақида маълумот берди. Манфаатдор томонларни зериктирмаслик учун олдинги маслаҳатлашувда тақдим этилган маълумотларнинг такрорланишига йўл қўйилмади. Янги

сайланган ҳоким ҳам мазкур лойиҳани қўллаб-қувватлашини яна бир бор тасдиқлади ва ҳудудда бундай турдаги лойиҳалар муҳимлигини таъкидлади.

Шундан сўнг ҳамжамият аъзолари ўзларини қизиқтирган саволларни бериш имкониятига эга бўлдилар. Бу саволлар лойиҳа доирасида иш топиш имконияти ёки эҳтимоли билан боғлиқ эди.

Жамият аъзолари ҳудудда бошқа лойиҳалар ишлаб чиқилгани, уларни иш билан таъминлашга ваъда берилгани, лекин ҳеч қачон амалга ошмагани сабабли ҳафсалалари пир бўлганини айтиб бердилар. Ҳамжамиятнинг иш билан таъминлаш имкониятларига бўлган умидлари муҳим босқич сифатида қабул қилинди. Манфаатдор томонлар ўртасида умидсизлик ва норозиликка йўл қўймаслик учун ушбу умидларни эҳтиёткорлик билан бошқариш керак бўлади.

Учрашув тўғрисидаги фотосуратлар қуйида келтирилган.

3-Расм: 2023 йил 9 ноябрда Саримайда бўлиб ўтган жамоатчилик билан бўлиб ўтган учрашувдан олинган фотосуратлар.

Ушбу тадбир давомида WSP ва ЕРТБ лойиҳа таассуротлари, кутилаётган таъсирлар, ҳар қандай ташвишлар, минтақадаги олдинги лойиҳалардан олинган сабоқлар, ҳудуддаги бошқа лойиҳалар амалга оширилиши ва ишчилар оқими натижасида юзага келадиган шикоятлар ҳақида эшитиш учун иккала ҳамжамият ва мактаб директори билан қисқа шахсий учрашув ўтказиш имконига эга бўлди. Улар аҳоли саломатлиги ва хавфсизлиги, экология, турмуш шароити ёки кўчирилиш жиҳатларига оид ҳеч қандай шикоят, танқид ёки хавотир билдиришмади. Уларнинг асосий ташвиши лойиҳа билан боғлиқ ишга жойлашиш имкониятлари билан боғлиқ эди. Маҳалланинг айтишича, маҳалла аъзолари ҳар куни ўз офисларига келиб, лойиҳа билан боғлиқ ишга жойлашиш имкониятларини билиб олишади. Кейин улар ишга жойлашиш имкониятига қизиққан номзодлар рўйхатини тузишни бошлаганликларини, бироқ шаҳар аҳолисининг кўпчилиги, жумладан, аёллар ва ёш авлод вакилларини қамраб олиш зарурлигини тушуниб, бу ғоядан воз кечишди.

5.0 ЖАЛБ ҚИЛИШ СТРАТЕГИЯСИ ВА УСУЛЛАРИ

Лойиҳа доирасида барча поғоналарда манфаатдор томонларни жалб қилиш жараёнини самарали ўтказиш учун қуйидаги 3-жадвалда келтирилган бир қатор методологиялардан фойдаланиш мумкин. Ушбу усуллар турли мақсадлар ва вазифалар билан ўзаро алоқа қилиш жараёнларида қўлланиладиган энг кенг тарқалган усуллардан биридир. Маҳаллий шароитда усулнинг самарадорлиги ҳақида маълумот келтирилган. Лойиҳа учун режалаштирилган махсус жалб қилиш тадбирлари қуйидаги жадвалдан танлаб олинган ва улар 6.0-бобда Лойиҳанинг турли босқичлари учун тавсифланган.

4 ЖАДВАЛ: Манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш усуллари

Никоҳлаб қўйиш Техника	Мақсадлар	Услугиётнинг шароитдаги самарадорлиги
Ахборот панеллари	<p>Лойиҳа ҳақида маълумотларни Саримай ва Нукус маскани маҳаллалари маъмурий биноларига, шунингдек, асосий йўл бўйлаб жойлаштириб чиқиш. Доскаларда жойлаштирилган ахборот қуйидагиларни ўз ичига олади: Лойиҳа ҳақида умумий маълумот, шу жумладан турли босқичлардаги янгиланишлар;</p> <p>Қурилиш вақтида оғиш йўллари ва ҳаракатни ташкил этиш;</p> <p>Шикоятларни кўриб чиқиш механизми ва боғланиш учун маълумотлар;</p> <p>Манфаатдор томонлар фойдали бўлиши мумкин бўлган бошқа тегишли маълумотлар.</p> <p>Муайян тадбирлар ҳақида жамоатчиликни хабардор қилувчи қўшимча маълумот тахталари керак бўлганда жойлаштирилади.</p>	Юқори
Лойиҳанинг веб-сайти	<p>Лойиҳа маълумотларини тақдим этиш ва ишларнинг бориши тўғрисидаги маълумотларни янгилаш.</p> <p>Танланган қўшимча ESIA ҳужжатларини очиб бериш.</p> <p>Voltage билан боғланиш учун кўрсатмалар ва алоқа маълумотларини тақдим этиш.</p> <p>Шикоятни тақдим этиш шаклини ҳавола қилиш</p>	Ўрта
Радио, газеты и другие средства массовой информации	<p>Лойиҳа ҳақида маълумотни кенг аудиторияга, шу жумладан лойиҳа ҳудудидан ташқарида тарқатиш.</p> <p>Маслатлашувлар ва жамоатчилик учрашувлари ҳақида манфаатдор томонларни хабардор қилиш.</p> <p>Лойиҳанинг янгиланишлари ҳақида манфаатдор томонларни хабардор қилиш.</p>	Ўрта
Жамоатчилик йиғилишлари	<p>Лойиҳа ҳақидаги маълумотни манфаатдор томонларнинг катта аудиториясига тақдим этиш ва тарқатиш.</p> <p>Манфаатдор томонлар гуруҳига ўз фикрлари ва ташвишларини билдириш имкониятини беринг.</p> <p>Ҳамжамиятлар билан муносабатларни яширинг.</p>	Юқори

Никоҳлаб қўйиш Техника	Мақсадлар	Услугиётнинг шароитдаги самарадорлиги
Яккама якка учрашувлар	Муайян манфаатдор томонларнинг фикрлари ва қарашларини билиб олинг. Манфаатдор томонларга нозик масалаларни эркин муҳокама қилиш имкониятини беринг. Шахсий муносабатларни ўрнатинг. Заиф гуруҳларнинг иштирокини таъминланг. Энг кўп даражада алоқадор бўладиган муайян манфаатдор томонлар билан юмшатиш чораларини муҳокама қилинг. Манфаатдор томонлардан келиб тушган шикоятларни бартараф этиш.	Юқори
Фокус-гуруҳлардаги мулоқот ва асосий ахборот етказувчилар билан интервью	Кичик гуруҳларга ўз қарашлари, фикрлари ва мақсадли маълумотларини ифодалаш имкониятини беринг. Ҳамжамиятлар билан муносабатларни яширинг. Мунозарани осонлаштириш учун фокус-гуруҳ учун мўлжалланган интервью олиш бўйича қўлланмадан фойдаланинг. Манфаатдор томонларнинг жавоблари ва фикрларини ёзиб олинг.	Ўрта
Лойиҳа ҳудудида манфаатдор томонлар билан норасмий учрашувлар	Лойиҳа жадвали ва лойиҳа учун кундалик иш режаси ҳақида маълумот алмашинг. Келгуси ишлар ҳақида манфаатдор томонларни хабардор қилинг.	Юқори
GM қутилари	Шикоят ва муаммоларни, шу жумладан анонимларни тўплаш учун иккала ҳамжамиятда қутилар ўрнатинг.	Ўрта

6.0 ЛОЙИҲАНИНГ ҲАЁТИЙ ЦИКЛИ ДАВОМИДА ЖАЛБ ҚИЛИШ ДАСТУРИ

Лойиҳанинг бутун ҳаётий цикли давомида манфаатдор томонларнинг лойиҳа доирасида амалга ошириладиган тадбирлар, Valtalia билан боғланиш мумкин бўлган каналларга қутилаётган таъсири ҳақида яхши тушунчага эга бўлишларини таъминлаш учун бир қатор манфаатдор томонларни жалб қилиш тадбирлари амалга оширилади. Ўзаро алоқа қилиш, шунингдек, манфаатдор томонларга лойиҳани амалга ошириш жараёнида лойиҳа эгаси ҳисобга оладиган шарҳлар ва саволлар бериш имкониятини беради.

Ўзаро алоқа қилиш бўйича фаолият одатда лойиҳа ҳудудида кенг тарқалган ва тушунарли бўлган ўзбек тилида олиб борилади. Ёзма мулоқот материаллари ўзбек ва рус тилларида тайёрланиши мумкин. Valtalia ишга жалб қилинган ходимларнинг ўзбек ва бошқа маҳаллий тилларни билишини таъминлайди.

Амалга оширилган барча чора-тадбирлар 9.1-бобда батафсил тавсифланган регистр ва шакл ёрдамида қайд этилиши керак.

Қуйида келтирилган дастур йўналтирувчи дастур сифатида кўриб чиқилиши керак, чунки олдинги фаолият натижалари ва турли манфаатдор томонлар гуруҳлари билан алоқалар асосида лойиҳанинг ривожланиши давомида ҳам фаолиятга, ҳам манфаатдор томонлар таркибига ўзгартиришлар киритилиши мумкин. Дастурга киритилган ўзгартиришлар Жамоатчилик билан алоқалар бошқармаси (ЖАБ) ва раҳбарият томонидан белгиланиши ва келишилиши керак (ушбу режани амалга ошириш бўйича рол ва масъулиятнинг тўлиқ тавсифи ушбу ҳужжатнинг 8.0-бўлимида келтирилган).

6.1 ESIA тўғрисидаги ахборотни очиб бериш давомида ўзаро алоқа қилиш

ESIA тўғрисидаги маълумотларини ошкор қилиш босқичида манфаатдор томонларнинг иштироки ESIA га тайёргарлик босқичида ўтказилган тадбирлардан олинган натижалар ва сабоқларга асосланади. Шундай қилиб, қуйида келтирилган дастур йўналтирувчи бўлиб, келажақда янгиланади. Жамоатчилик билан маслаҳатлашувлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 541-сон қарорига мувофиқ 2.1-бандда кўрсатилганидек ўтказилиши керак. Бу аввалги жамоатчилик билан ўтказилган йиғилишлар натижаларига кўра кейинроқ аниқланади.

5 ЖАДВАЛ: ESIA тўғрисидаги ахборотни очиб бериш давомида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича таклиф этилаётган дастур

Манфаатдор томонлар	Никоҳлаб қўйиш техника	Мақсад	Жой и частотаси	Жавобгарлик Кечки учрашув
Саримай ва Нукус Маскани Ҳамжамиятлар маъмурият Ходимлар	Қишлоқ оқсоқолларига техник бўлмаган ахборотни очиб бериш	Маҳалла раисларига техник бўлмаган хулосалар бериш ва маҳаллий ҳамжамиятларни ҳужжат мавжудлиги тўғрисида хабардор қилиш.	Саримай ва Нукус маскани ҚФЙдаги офислар Қачонлардир ахборотни очиб бериш босқичида	Voltalia
		Янгиланган лойиҳа маълумотларини ва иш жадвалини тақдим этиш. Лойиҳанинг жорий таъсири	Саримай ва Нукус маскани ҚФЙдаги ва йўл бўйлаб жойлашган офислар	Туман Хокимияти ва Voltalia
Маҳаллий Лойиҳанинг таъсир қилиш зонасида яшайдиган ҳамжамият	Плакатлар ва брошюралар	ESIA бўйича ҳисоботни ва атроф-муҳитга таъсирни камайтириш чораларини тақдим этиш. Шикоятларни кўриб чиқиш механизмини	ESIA тўғрисидаги ахборотни очиб бериш давомида бир марта	

Манфаатдор томонлар	Никоҳлаб қўйиш техника	Мақсад	Жой и частотаси	Жавобгрлик Кечки учрашув
		тақдим этиш Боғланиш учун ахборотни тақдим этиш Техник бўлмаган хулосага рухсат олиш учун қўрсатмалар беринг.		
Маҳаллий Лойиҳанинг таъсир қилиш зонасида яшайдиган ҳамжамият Маҳаллий, миллий ва халқаро НПО	Сайт	ESIA ҳисоботини ва ESIA жараёнида тайёрланган барча ҳужжатларни нашр этиш	ESIA тўғрисидаги ахборотни ошкор қилиш пайтида лойиҳа веб- сайтида.	Voltaia
Барча манфаатдор томонлар	Жамоатчилик Миллий қонунчиликка мувофиқ жамоатчилик маслаҳатлашувлар	Янгиланган лойиҳа маълумотларини ва иш жадвалини тақдим этиш. Лойиҳанинг таъсирини тақдим этиш ESIA ҳисоботини тақдим этиш ва таъсирни юмшатиш чораларини белгилаш. Шикоятларни қўриб чиқиш механизмини тақдим этиш Боғланиш учун ахборотни тақдим этиш Техник бўлмаган хулосага рухсат олиш учун қўрсатмалар беринг.	Саримай кишлоғи, лойиҳани амалга оширишдан олдин.	Туман Ҳокимияти ва Voltaia

6.2 Қурилиш босқичида ўзаро алоқа қилиш

Қурилиш босқичида манфаатдор томонларни жалб қилиш бўйича фаолият олдинги босқичларда амалга оширилган ишлардан олинган натижалар ва сабоқларга асосланади. Шунинг учун қуйида келтирилган дастур йўналтирувчи бўлиб, келажақда янгиланади.

6 ЖАДВАЛ: Қурилиш босқичида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича таклиф этилаётган дастур

Манфаатдор томонлар	Никоҳлаб қўйиш техника	Мақсад	Жой частотаси	Жавобгарлик Кечки учрашув
Саримай ва Нукус маскани аҳолиси	Ахборот панеллари	Шикоятларни кўриб чиқиш механизми ҳақида алоқа маълумотларини тақдим этиш нуқтаи назаридан лойиҳа ҳақида умумий маълумот бериш	Қишлоқлардаги ва қурилиш майдончасига кириш йўлларидаги жамоатчилик тахталари	Voltalia
Саримай ва Нукус маскани аҳолиси	Жамоатчилик Потенциал таъсирга учрайдиган аҳоли билан учрашувлар	Янгиланган лойиҳа маълумотларини ва иш жадвалини тақдим этинг. Қурилиш вақтида лойиҳа ходимларининг бўлиб туриши. Атроф-муҳит, ижтимоий ва хавфсизлик масалалари бўйича тушунтириш ишларини олиб бориш, фикр ва мулоҳазаларни излаш.	Саримайдаги 11-сонли мактаб Қурилиш босқичининг бошланишида камида бир марта	Voltalia
Маҳаллий ташкилотлар ва манфаатдор томонлар Маҳаллий, миллий ва халқаро НПО	Сайт	Вақти-вақти билан ESIA ва янгиланган ҳужжатларни тақдим этиб тулинг.	Қурилиш босқичида лойиҳа веб-сайтида	Voltalia
Маҳаллий ҳокимият, мактаблар ва диний раҳбарлар	Яккама якка учрашувлар	Янгиланган лойиҳа тўғрисидаги маълумотларни ва иш жадвалини тақдим этиш. Қурилиш вақтида лойиҳа ходимларини таништириш. Фикрлар ва қарашларни билиб олиш.	Питнак шаҳри (Тупроққалъа туманининг маъмурий маркази) ва Саримай қишлоғи Заруратга қараб.	Voltalia

Манфаатдор томонлар	Никоҳлаб қўйиш техника	Мақсад	Жой частотаси	Жавобгарлик Кечки учрашув
Пудратчилар ва субпудратчилар	Шахсий учрашувлар, тренинглар ва таништирув машғулоти	Янгиланган лойиҳа тўғрисидаги маълумотларни ва иш жадвалини тақдим этинг. Лойиҳа тўғрисида хабардор қилиш Атроф-муҳитни бошқариш режаси	Кириш инструктажи вақтида	Vitalia

6.3 Эксплуатация қилиш босқичида иштирок этиш

Эксплуатация қилиш босқичида ўзаро алоқа қилиш фаолиятини амалга ошириш учун жавобгарлик лойиҳанинг ушбу босқичида алоқа учун жавобгар бўлган Valtalia компаниясига юкланган. Шундай қилиб, қуйида келтирилган дастур йўналтирувчи бўлиб, келажакда янгиланади.

7 ЖАДВАЛ: Лойиҳани эксплуатация қилиш босқичида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича таклиф этилаётган дастур

Манфаатдор томонлар	Никоҳлаб қўйиш усул	Мақсад	Жой частотаси	Жавобгарлик Кечки учрашув
Саримай ва Нукус маскани аҳолиси	Жамоатчилик учрашув	Юзага келган муаммоларнинг келишилган ечимини топинг.	Саримай қишлоғи Лойиҳани амалга ошириш бошланганидан кейин йилига икки марта	Vitalia
Саримай ва Нукус Маскани МФЙ раҳбарлари ҳамда Саримай ва Нукус Маскани ҳокими ёрдамчилари (CLO)	Лойиҳа сайтида манфаатдор томонлар билан учрашувлар.	Юзага келган муаммоларнинг келишилган ечимини топинг. Компания қўллаб-қувватлаши мумкин бўлган КСО лойиҳаларини муҳофаза қилинг	Саримай ва Нукус маскани, ҳар ойда камида бир марта, CLO ҳар бир МФЙга ташриф буюриши керак	Vitalia
Маҳаллий ҳокимият, мактаблар ва диний раҳбарлар	Яккама якка учрашувлар	Лойиҳа тўғрисидаги янгиланган маълумотларни ва иш жадвалини тақдим этинг. Қурилиш вақтида лойиҳа	Питнак шаҳри (Тупроққалъа туманининг маъмурий маркази) ва Саримай қишлоғи заруратга қараб	Vitalia

Манфаатдор томонлар	Никоҳлаб қўйиш усул	Мақсад	Жой частотаси ва	Жавобгарлик Кечки учрашув
		ходимларини таништириш. Фикрлар ва қарашларни билиб олиш.		

7.0 ШИКОЯТЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ МЕХАНИЗМИ

The Лойиҳанинг ташқи шикоятларни кўриб чиқиш механизми (ТШМ) қуёшли Лойиҳани лойиҳалаштириш, эксплуатация қилиш ва техник хизмат кўрсатишга нисбатан қўлланилади. У ҳар қандай Алоқадор шахс (АР), Алоқадор ҳамжамият (АС) ва шикоятлар/шикоятларни юбориш ёки лойиҳа фаолияти билан боғлиқ хавотирлар, даъволар ёки таклифларни билдирмоқчи бўлган манфаатдор томонлар томонидан юборилган ташқи шикоятлар билан ишлаш тартиб-қоидаларини ўз ичига олади ва уларни лойиҳа ҳудудида (ижтимоий таъсир қилиш зонаси (AoI) ичида ва ташқарисида) ўз вақтида ҳал қилиш имконини беради.

ТШМ процедураси ушбу Режага тўлиқ мос келади ва барча тегишли ва манфаатдор томонлар, АК/АП ва ҳар қандай маргиналлашган, бебаҳра ёки заиф гуруҳлар ушбу хизматдан [Vitalia Grievance Management Tool] фойдаланиши мумкинлигини таъминлайди. У ҳар қандай шахс ёки одамлар гуруҳи томонидан расмий шикоят шаклини (барча маҳаллий дўконлар ва ёқилғи қуйиш шохобчаларида тарқатилган), электрон почта, хат, СМС ёки веб-сайт юбориш орқали ҳар қандай шикоятларни қабул қилиб олиш, ёзиб олиш, ёрдам бериш ва ҳал қилиш учун асос яратади ва улар келишилган муддатда қабул қилинади, қайта ишланади ва ҳал қилинади.

ТШМ Халқаро кредиторларнинг талабларига мос келади (IFC Good Practice Note on Addressing Grievances from Project Affected Communities, 2009 и IFC's CAO Advisory Note: A Guide to Designing and Implementing Grievance Mechanisms for Development Projects) ТШМ тегишли халқаро саноат амалиётига (GIIP) мувофиқ энг эрта босқичда ва имкони борича лойиҳанинг амалга оширилиши бошлангунича қабул қилиниши ва жорий этилиши лозим.

Акциядорларнинг навбатдан ташқари умумий йиғилиши Ўзбекистон Республикасининг миллий қонунчилигига мувофиқ бўлиб, унга қуйидагилар киради:

■ “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонун (Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 445-сон қарори).

“Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида” ги Қонун (№445, 2017 йил 11 сентябр)

■ Аҳоли муаммолари билан ишлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида (№ 5633, 2019 йил 17 январ).

■ Аҳоли муаммолари билан ишлашда маҳалла институтининг мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида (№ 5700, 2019 йил 2 апрел).

■ “Конституция ва қонун устуворлигини таъминлаш, жамоатчилик назоратини кучайтириш ва жамиятнинг ҳуқуқий маданиятини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” (2019-йил 13-декабр, 4551-сон)

■ “Шахсий маълумотлар тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг 2019-йил 2-июлдаги ЎРҚ-547-сонли Қонуни (2019-йил 1-октябрдан кучга кирди) ва унга тегишли ўзгартиришлар (2021-йил)

Шикоятлар/даъволар қуйидаги каналлар бўйича қабул қилинади:

■ Шикоят қутилари: Шикоятларни аноним тарзда топшириш учун барча кириш нуқталари, ишчи поселкалари ёки ишчилар турар жойлари, агар мавжуд бўлса, тегишли объектларни ўз ичига олган Лойиҳа ҳудудида етарли миқдордаги шикоят қутилари ўрнатилиши керак. Шикоят қутилари эҳтиёткорлик билан ва барча кузатув камераларидан узоқда жойлашган бўлиши керак.

■ Электрон почта : Valtalia шикоятлари билан ишлаш бўлимининг электрон почта манзиллари sarimay@vitalia.com маълумот панелларида кўрсатилади.

■ Почта манзили (хат): 100060, Миробод тумани, Тошкент ш., Шахрисабз кўчаси, квартал 5А

■ Шахсан тақдим этиш: бевосита ижтимоий маслаҳатчи офисида

■ SMS: Sarimay қуёшли паркининг ажратилган GM рақамига: +998933161631;

■ Телефон рақами: Sarimay қуёшли парки акциядорларининг навбатдан ташқари умумий йиғилишини ўтказиш учун: +998933161631;

■ Компания веб-сайти: Акциядорларининг навбатдан ташқари умумий йиғилиши тўғрисидаги ахборот Sarimay Solar веб-сайтида эълон қилинади (www.Sarimaysolar.com)

■ Оғзаки: Буни ижтимоий маслаҳатчига ёки тегишли пудратчи/субпудратчига билдириш керак.

Лойиҳа бошқаруви гуруҳи АОІ шикоят механизмини нашр этиш ва тарқатиш, шу жумладан шикоят механизмини АР/АС ва бошқа манфаатдор томонларга етказиш ва лойиҳанинг бутун ҳаёти давомида ТШМ нинг ишлаши ва самарадорлигини таъминлаш учун жавобгардир. Ариза берувчилар ТШМ ҳақида, шу жумладан ички шикоятлар механизми (ИШМ) ҳақида хабардор қилинадилар, бу орқали улар зарарни қоплаш учун мурожаат этишлари мумкин бўлади, жумладан, тегишлича маъмурий ёки суд жараёнлари, шунингдек, кредиторларнинг шикоятларини кўриб чиқиш механизмлари ёрдамида.

ТШМ процедуралари, шикоят шакллари ва шикоят қутилари лойиҳанинг шикоятларини кўриб чиқиш тартиб-қоидаларини хабардор қилиш ва тарғиб қилиш учун жамоатчилик билан маслаҳатлашувлар, FGD ва KII давомида АОІ ҳудудида яшовчи аҳоли ва тегишли манфаатдор томонларга тақдим этилиши керак. Компаниянинг вакили(лар), шу жумладан ижтимоий маслаҳатчи, жамоатчилик маслаҳати иштирокчиларини ҳар қандай жиҳат ёки муаммолар бўйича шикоятлар/шикоятлар қабул қилиниши ва кўтарилган ҳар қандай масалалар ўз вақтида ва қониқарли усул ёрдамида юқори даражада эҳтиёткорлик ва махфийлик билан кўриб чиқишига ишонтириши керак. Иштирокчилар ва жамоатчилик улар учун мавжуд бўлган бошқа ташқи шикоят механизмлари, масалан, кредиторларнинг шикоятларини кўриб чиқиш механизмлари, маҳалланинг шикоятларини кўриб чиқиш механизмлари, шу жумладан бошқа очиқ бўлган давлат маъмурий ва суд жараёнлари ҳақида хабардор бўлиши керак.

Қуйидаги ТШМ материаллари Лойиҳа ҳудудидаги давлат ва хусусий муассасаларда (рухсат этилган ҳолларда) намойиш этилиши ва эълон қилиниши ҳамда АР/АС ва тегишли манфаатдор томонларга тақдим этилиши керак:

Шикоятларни кўриб чиқишнинг ташқи механизми тўғрисидаги плакатлар, шикоят шаклларини тўлдириш бўйича кўрсатмалар ва шикоятларни кўриб чиқиш муддатлари, шу жумладан лойиҳа ҳудудида шикоят қутиларининг жойлашиши; ва,

■ Шикоят шаклларига қандай эга бўлиш мумкинлиги ҳақида маълумот (жойлашуви ва веб-сайтдан уларга онлайн кириш).

Манфаатдор шахсларга юбориладиган маълумотлар қуйидагиларни ўз ичига олади:

■ Акциядорларнинг навбатдан ташқари умумий йиғилишини ўтказишнинг умумий тамойиллари;

■ Акциядорларнинг навбатдан ташқари йиғилишидан ариза берувчилар қандай имтиёزلарга эга бўлишлари мумкин;

■ Лойиҳанинг манфаатдор томонлари шикоят/шикоятларни қачон, қаерда ва қандай юбориши мумкин;

■ Шикоятларни/шикоятларни қабул қилиш ва уларга жавоб бериш учун ким жавобгар бўлади; ва,

■ Манфаатдор томонлар кутиши мумкин бўлган жавобнинг характери, шу жумладан муддати.

Компания ТШМ процедуралари ва шакллари тўғрисидаги умумий маълумотлар, шу жумладан шикоят бериш бўйича кўрсатмалар ва кўриб чиқиш муддатлари барча маҳаллий тилларда мавжудлигини ва барча манфаатдор томонлар учун осон ва тушунарли бўлишини таъминлаши керак. Акциядорларнинг навбатдан ташқари йиғилиши ўтказилиши тўғрисидаги плакатлар реклама тахталарида, маҳаллий эълонлар тахталарида ёки алоқа оқимларида жойлаштирилиши, кириш жойларида мавжуд бўлиши ва компания веб-сайтида (www.sarimaysolar.com) ва маҳаллий Telegram Messenger каналларида эълон қилиниши керак.

Шикоятларни кўриб чиқиш жараёни ТШМ процедурасига киритилган бўлиб, у AP/AC ва барча тегишли манфаатдор томонларга ўзаро алоқа қилиш бўйича режалаштирилган барча тадбирлар давомида тақдим этилади.

Шикоятларга оид барча маълумотлар Voltalia томонидан тегишли сақлаш усулларидадан фойдаланган ҳолда махфий сақланади ва фақат 8.0-бўлимда кўрсатилган масъул шахсларга тақдим этилади. Маълумот Voltalia компаниясининг бошқа масъул шахсларига алоҳида ҳолатларда ва фақат шикоятни ҳал қилиш учун зарур бўлганда тақдим этилиши мумкин. Ўзбекистон қонунларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно қилинган ҳолда маълумотлар ташқи томонларга, шу жумладан пудратчилар ва субпудратчиларга берилмайди. Ҳисобот бериш мақсадида ташқаридаги томонларга тақдим этиадиган шикоят тўғрисидаги маълумотлар (9.0-бўлимга қаранг) аноним шаклда тақдим этилади ва ТШМ га мурожаат қиладиган шахслар ёки гуруҳларни аниқламайди.

8.0 РОЛЛАР ВА МАЖБУРИЯТЛАР

Ушбу бўлимда Voltalia компаниясининг ташкилий тузилмаси ва бошқарув функциялари тавсифланган манфаатдор томонларни жалб қилиш фаолияти учун жавобгардир:

- Лойиҳа менежери (ЛМ) манфаатдор томонларни жалб қилиш бўйича барча тадбирларни назорат қилиш ва мувофиқлаштириш учун жавобгардир. ЛМ қуйидаги фаолият турлари учун жавоб беради:

- Манфаатдор томонларни жалб қилишнинг барча жиҳатлари барча юқори даражадаги раҳбариятининг кун тартибидаги доимий банд бўлишини ва бошқарув қарорларидан келиб чиқадиган барча ҳаракатлар манфаатдор томонлар иштирокини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилишини таъминлаш;

- Ушбу Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси ни самарали амалга ошириш учун зарур бўлган ресурсларни аниқлаш;

Техник гуруҳ аъзолари билан манфаатдор томонлар йиғилишларида қатнашиш ва келишилган муддатларда манфаатдор томонларнинг фикр-мулоҳазаларини ва техник гуруҳларга сўровларини тақдим этиш.

- Ҳар қандай шикоятлар ва келишмовчиликлар, риоя қилмаслик ёки ушбу Режа талабларидан четга чиқиш бўйича чоралар кўриш.

- Ижтимоий маслаҳатчи ТШМ ни амалга оширишни қўллаб-қувватлаш учун жавобгардир. Ижтимоий маслаҳатчи қуйидаги фаолият турлари учун жавоб беради:

- Шикоятларни қабул қилиб олиш, қайд этиш ва қайта ишлаш;

- Агар қўшимча тушунтириш керак бўлса, аризачи билан боғланиш;

- Шикоятчига процедуранинг қолган босқичларини бажариш жараёни ва муддатларини тушунтириш ва шикоят қандай кўриб чиқилиши ҳақида хабардор қилиш.

- Шикоят берилган пайтдан эътиборан унинг махфийлигини таъминлаш ва агар шикоятчи хоҳласа, шикоят аноним тарзда берилиши мумкинлиги ҳақида шикоятчини хабардор қилиш.

- Шикоят келиб тушган (қабул қилинган) пайтдан то ёпилгунга қадар шикоятчи билан алоқани сақлаб туриш.

Шикоят/шикоят аниқ ифодаланган/тасдиқланган ва ҳеч қандай ноаниқликларсиз тўлиқ тушунилганлигига ишонч ҳосил қилиш;

Шикоят шаклида кўрсатилган афзал қилинган алоқа усулига мувофиқ шикоятчи билан мулоқот/верификация қилиш.

■ Шикоят шаклига ушбу маълумотларни киритинг ва имзо қўйиши ва қайтариб юбориши учун уни келишилган усулда (масалан, электрон почта, факс ёки шунга ўхшаш) шикоятчига юбориш. Бунда барча қўшимчалар аризачига оғзаки ҳам тушунтирилади.

■ Бу кўздан кечиришни ва текширувни якунланг

■ Шикоятнинг асосий сабабини, шикоятнинг тўғри ёки нотўғрилигини аниқланг, муаммони ҳал қилиш учун зарур ҳаракатларни ва уларни амалга ошириш муддатини (агар мавжуд бўлса) белгиланг.

■ Таъсир даражаси ўта юқори бўлган шикоятлар бўлса, ижтимоий маслаҳатчи жавобгарлик даражасини оширишга ҳақли

■ Лойиҳанинг барча ходимлари, шу жумладан ЕРС пудратчиси/субпудратчилари ушбу процедура мазмуни бўйича ўқитилишини таъминлаш;

■ Лойиҳадан зарар кўрган ҳамжамият ва манфаатдор томонлар ушбу тартиб-қоидадан мазмуни, жумладан, шикоят бериш тартиби ҳақида тўлиқ хабардор бўлганлигига ишонч ҳосил қилинг;

■ Барча шикоят турларини тайёрлаш ва тақдим этиш;

■ Сайтга тегишли каналлар орқали келиб тушган барча шикоятлар бўйича воситачи сифатида ҳаракат қилиш;

■ Шикоятлар келиб тушганда ушбу тартибга мувофиқ барча зарур маълумотларни тақдим этиш;

■ Шикоятларнинг оддий, тез ва узил-кесил ҳал этилишини таъминлаш; ва,

Агар шикоят ҳал этилмаган бўлса, Қайд этувчи Шикоятчига шикоятни юқори инстанцияларга юборишнинг бошқа усулини топишда ёрдам бериши керак.

■ Ижтимоий объект куратори (ИОК) манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича барча тадбирларни назорат қилиш ва мувофиқлаштириш учун жавобгардир. ИОК қуйидаги фаолият турлари учун жавоб беради:

■ Ушбу режани назорат қилиш ва амалга ошириш;

■ Лойиҳанинг ижтимоий таркибий қисмларининг ушбу процедурага, рухсат бериш талабларига, маҳаллий қонунлар ва кредиторлар талабларига мувофиқлигини таъминлаш;

■ Қурилиш жараёнида кредиторлар талаблари ва миллий қоидаларга мувофиқ манфаатдор томонларнинг иштирокини таъминлаш.

Жамоатчилик билан алоқалар бўйича мутахассиснинг ишини назорат қилиш ва бошқариш ҳамда манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси ва шикоятларни кўриб чиқиш механизмнинг тўғри бажарилишини таъминлаш;

■ ТШМ/ИШМ процедуралари орқали шикоятларни кўриб чиқиш ва механизмга мувофиқ тузатиш чораларини кўриш;

■ Жамоатчилик билан боғлиқ масалалар бўйича маҳаллий ҳокимият органлари билан алоқа ўрнатиш ва маълумотларни лойиҳа эгаси, лойиҳа менежери ва атроф-муҳит ва ижтимоий объектлар кураторига юбориш;

■ Манфаатдор томонларни жалб қилишнинг барча жиҳатлари барча юқори даражадаги раҳбариятининг кун тартибидаги доимий банд бўлишини ва бошқарув қарорларидан келиб чиқадиган барча ҳаракатлар манфаатдор томонлар иштирокини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилишини таъминлаш;

■ Ушбу Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси ни самарали амалга ошириш учун зарур бўлган ресурсларни аниқлаш;

Техник гуруҳ аъзолари билан манфаатдор томонлар йиғилишларида қатнашиш ва келишилган муддатларда манфаатдор томонларнинг фикр-мулоҳазаларини ва техник гуруҳларга сўровларини тақдим этиш.

- Ҳар қандай шикоятлар ва келишмовчиликлар, роя қилмаслик ёки ушбу Режа талабларидан четга чиқиш бўйича чоралар кўриш.

- Жамоатчилик билан алоқалар бўйича ходим (CLO) ўзаро алоқа қилиш фаолиятини амалга ошириш учун жавобгардир; ушбу тайинлаш Voltalia ташкилотидаги ижтимоий ва манфаатдор томонлар масалалари бўйича ички агент сифатида муҳим рол ўйнайди. CLO қурилиш вақтида ҳар кун объектда бўлиб туради. Иложи бўлса, CLO манфаатдор томонлар билан осон мулоқот қилиш ва муносабатлар яхшиланишини таъминлаш учун маҳаллий ҳамжамиятнинг аъзоси бўлиши керак. CLO мажбуриятларига қуйидагилар киради:

Барча манфаатдор томонларни жалб қилиш бўйича ушбу режага киритилган тадбирларини ишлаб чиқиш, амалга ошириш ва мониторинг қилиш.

- Ушбу Режада кўрсатилганидек, уларнинг умумий иштирокини таъминлаш учун ҳамжамиятлар ва манфаатдор томонлар билан алоқа ўрнатиш.

- Барча давом этаётган тадбирларни ташкил қилиш ва иштирок этиш.

- Лойиҳа менежери ва раҳбарият билан ҳамкорликда Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси ни мунтазам янгилаш.

Иштирок этиш жараёни контекстида фойдаланиладиган манфаатдор томонлар харитасини ва бошқа маълумотлар базаларини мунтазам янгилаб туриш.

- Манфаатдор томонлар йиғилишларида брифинглар ўтказиш ва техник гуруҳларни қўллаб-қувватлаш.

- Шикоятларни кўриб чиқиш механизмини жорий этиш ва мувофиқлаштириш, шунингдек, унинг кундалик фаолиятини назорат қилиш.

- 9.0-бобда кўрсатилганидек, даврий ҳисоботларни тайёрлаш.

Юқорида тавсифланган роллар ва мажбуриятлар Voltalia нинг ташкилий тузилмасига мослаштирилиши мумкин, аммо барча белгиланган вазифалар масъул шахсга тегишли тарзда юкланган бўлади. Лойиҳани амалга ошириш учун жавобгарлик Voltalia компаниясига юкланади. Манфаатдор тарафлар томонидан ишлаш учун тайинланган барча ходимлар белгиланган вазифаларни бажариш учун малакали бўлиши керак. Зарур бўлганда, ходимлар иш учун тўғри келишини таъминлаш учун тегишли тренингдан ўтадилар.

E&S бўйича маслаҳатчи ишга киришишнинг дастлабки босқичларида Voltalia қўллаб-қувватлайди. E&S бўйича маслаҳатчи Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси нинг биринчи версиясини тайёрлайди ва Error бўлимида кўрсатилганидек, ESIA жараёнида мажбурий тадбирларни амалга оширишда Voltalia бевосита бажариш ёки қўллаб-қувватлаш учун жавобгардир! Ҳавола манбаси топилмади. ESIA жараёнининг охирида E&S бўйича маслаҳатчи ушбу босқичда амалга оширилган ўзаро таъсирларнинг асосий натижаларини ўз ичига оладиган Манфаатдор томонларни жалб қилиш режасининг янгиланган версиясини тайёрлайди.

Бошқа пудратчилар ва субпудратчиларга мажбурият фаолиятини мустақил равишда амалга ошириш ёки ташкил этиш ҳуқуқи берилмайди. Бундан ташқари, пудратчи ва субпудратчиларнинг ходимларига жисмоний шахслар ёки гуруҳларнинг шикоятларини йиғишга рухсат берилмайди, аксинча уларни расмий ариза бериш канали орқали юбориш талаб этилади; Кириш инструктажи пайтида ишчилар ушбу жиҳат ҳақида тўғри маълумотга эга бўлиши керак. Бироқ, пудратчилар ва субпудратчилар Voltalia томонидан зарурат туғилганда муайян мажбурият фаолиятига ва шикоят механизми орқали ҳал қилиш чораларини амалга оширишга жалб қилиниши мумкин.

9.0 МОНИТОРИНГ ВА ҲИСОБОТ БЕРИШ

9.1 Жараённи ҳисобга олишни юритиш

Лойиҳанинг бутун ҳаётий цикли давомида манфаатдор томонларнинг ўзаро алоқа қилиши ва улар билан боғланган алоқадор бўлган коммуникацияларни юритиш муҳимдир. Ишончли иш юритиш нафақат бутун жараённинг ишончли акс этирилишини таъминлайди, балки манфаатдор томонларни жалб қилиш жараёни талаб қилинадиган меъёрий-ҳуқуқий база, сиёсат ва тамойилларга мос келишининг кўрсаткичи бўлиб хизмат қилади.

Vitalia барча манфаатдор томонларни жалб қилиш бўйича тадбирларнинг махсус маълумотлар базасини сақлаш учун жавобгар бўлади. Ҳужжатларни юритиш жараёни қуйидаги жиҳатларни ўз ичига олади:

- Манфаатдорлар томонларни аниқлаш ва вақти-вақти билан янгиланиб турадиган хариталашни амалга ошириш;
- Манфаатдор томонларни жалб қилиш бўйича тадбирлар реестри, унда ўтказилган ҳар бир тадбир, жумладан, ўтказилиш жойи, иштирокчилар, ошкор қилинган маълумотлар ва тадбир натижаларини ўз ичига олади. Манфаатдор томонлар билан келишилган ҳолда, ҳар бир ҳодисанинг фотосуратлари олиниши ва тегишли тарзда сақланиши керак;
- Манфаатдор томонларга тарқатилган барча алоқа материалларининг нусхалари;
- Даврий ҳисоботларни тайёрлаш;
- Манфаатдор томонларни жалб қилиш режасининг аввалги версиялари.

9.2 Мониторингли фаолият

Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси вақти-вақти билан Vitalia томонидан кўриб чиқилади ва керак бўлганда янгиланади. Лойиҳанинг бутун ҳаётий цикли давомида амалга оширилган тадбирларнинг самарадорлигини текшириш ва тадбирлар дастурида, фойдаланиладиган жалб қилиш усулларида, шунингдек тақсимлашда зарур ўзгаришларни, шунингдек рол ва жавобгарликни аниқлаш учун корпоратив Манфаатдор томонларни жалб қилиш режасини амалга оширишнинг доимий мониторинги амалга оширилади. Ушбу Манфаатдор томонларни жалб қилиш режаси жавобгар ташкилот томонидан ўтказиладиган экологик ва ижтимоий аудит/назорат орқали назорат қилинади. Аудит ва назорат фаолиятининг индикатив рўйхати қуйидагиларни ўз ичига олиши керак:

- Ушбу Манфаатдор томонларни жалб қилиш режасининг тўғри амалга оширилиши;
- Манфаатдор томонларни жалб қилиш режасида белгиланган частота ва режалаштирилган иш жадвалига риоя қилиш;
- Ўз вақтидаги ва самарали ҳисобдорлик.

Ички аудит шунингдек қуйидагиларни ўз ичига олади:

- Тўлдиришнинг тўғрилиги борасида манфаатдор томонлар билан ўзаро алоқа қилиш бўйича тадбирлар реестрини текшириш;
- Рўйхатнинг янгиланишини таъминлаш учун манфаатдор томонлар харитасини кўриб чиқиш;
- Даврий ҳисоботларни уларни кўриб чиқишнинг тўғрилиги бўйича даврий ҳисоботларни текшириш.

9.3 Бундан ташқари, ТШМ тегишли ҳужжатда кўрсатилганидек ички мониторинг қилиниши керак. Ички ҳисобот бериш

CLO Voltalia раҳбарияти билан мунтазам равишда алоқа ўрнатиш ва керак бўлганда уларни Режанинг умумий бориши ҳақида хабардор қилиш ва керак бўлганда маслаҳат олиш учун жавобгар бўлади.

Voltalia ҳар олти ойда бир марта ва қурилиш ишлари тугагандан сўнг ҳисобот беради. Ҳисоботлар қуйидаги маълумотларни ўз ичига олади:

- Бажарилган ишларнинг миқдори ва типологияси бўйича умумий маълумотлар;
- Ташриф буюриш ва манфаатдор томонларнинг фикрлари;
- Муаммолар ва танқидий саволлар юзага келди;
- Шикоятларни кўриб чиқиш механизмининг ишлаб туриши ҳолати юзага келган танқидий саволлар;
- Режа ва жадвал доирасида амалга оширилган тузатиш ишлари;
- Қарорлар раҳбарият билан маслаҳатлашган ҳолда қабул қилиниши керак.

Ҳисоботлар Voltalia раҳбариятига ва зарур деб ҳисоблаган бошқа томонларга тақдим этилади. Ушбу ҳисоботлар ички манфаатдор шахсларни фаолиятнинг бориши тўғрисида вақти-вақти билан хабардор қилиш, тегишли қарорлар қабул қилишга ёрдам берадиган восита сифатида қаралади. Агар Режани амалга ошириш жараёнида зудлик билан ҳал қилишни талаб қилувчи муҳим алоқа муаммолари юзага келса, CLO тегишли ҳаракатларни келишиш учун раҳбарият билан маслаҳатлашади. Кейинчалик бу даврий ички ҳисоботда акс эттирилади.

9.4 Ташқи ҳисобот бериш

Ташқи манфаатдор томонлар билан яқин муносабатларни сақлаб давом эттириш учун Voltalia компаниясига уларни лойиҳа фаолияти ҳақида хабардор қилиш учун махсус ҳисоботларни тайёрлаш тавсия этилади. Қуйидаги маълумотлар тегишли форматда тақдим этилади:

- Атроф-муҳит мониторинги фаолияти натижалари;
- Манфаатдор томонлар билан ўзаро ҳамкорлик натижалари, қабул қилинган ташаббуслар ва юзага келган асосий масалалар тавсифи;
- Шикоятлар тўғрисидаги ахборот ва маълумотлар (аноним шаклда);
- Маҳаллий аҳолининг бандлиги ва маҳаллий харидлар тўғрисидаги маълумотлар (агар мавжуд бўлса); ва
- Ташқи манфаатдор томонлар учун зарур бўлган ҳар қандай бошқа зарур маълумотлар.

Ҳисобот йилига бир марта Лойиҳанинг қурилиш босқичида ва бир марта қурилиш босқичининг охирида тайёрланади; Операцион босқичда ҳисобот бериш даврийлиги Voltalia томонидан олдинги келишувлар ва амалга оширилган ҳисобот фаолияти натижалари асосида белгиланади. Ҳисобот манфаатдор томонларга лойиҳа веб-сайтида, сўров бўйича ва иштирок этиш тадбирлари вақтида тақдим этилади.

APPENDIX A

Stakeholder mapping

ID	Манфаатдор томонлар	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (I поғона)	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (II поғона)	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (III поғона)	Ташкилотда манфаатдор томонларнинг роли	Боғланиш учун шахс	Боғланишлар/веб-сайт
1	Ўзбекистон Республикасининг инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги	Давлат муассасалари	Республика поғонаси	Марказий ҳукумат			www.mift.uz E-mail: mift@exat.uz
2	Энергетика вазирлиги	Давлат муассасалари	Республика поғонаси	Марказий ҳукумат			
3	Ўзбекистоннинг Миллий электр тармоғи	Давлат муассасалари	Республика поғонаси	Давлат унитар ташкилоти			
4	Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги	Давлат муассасалари	Республика поғонаси	Марказий ҳукумат			
5	Хоразм вилояти Ҳокимияти	Муассасалар	Ҳудудий поғона	Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш		Ҳоким: Жаноб Шухрат Ахмедов	
6	Ипакчилик ва қорақўлчиликни ривожлантириш Қўмитаси Хоразм филиали						
7	Хоразм Миллий табиий парки	Муассасалар	Ҳудудий поғона	Қўриқланадиган ҳудуд			
8	Навоий тоғ-металлургия комбинатининг насос станцияси (НТМК)						

ID	Манфаатдор томонлар	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (I поғона)	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (II поғона)	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (III поғона)	Ташкилотда манфаатдор томонларнинг роли	Боғланиш учун шахс	Боғланишлар/веб-сайт
9	УрганчТрансГаз						
10	Тупроққалъа тумани Ҳокимият	Давлат муассасалари	Туман поғонаси	Тупроққалъа Ҳокимияти			
11	Тупоққалъа туманининг кадастр офиси						
12	Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги - Тупроққалъа туман филиали						
13	Тупроққалъа Сувтаъминот						
14	Маданий мерос Агентлиги Тупроққалъа туман филиали						
15	Sarimay МФЮ	Маҳаллий ҳамжамият	AoI лойиҳаси	Саримай	Лойиҳанинг таъсирига тушган ҳамжамият	МФЙ раҳбари: Давлетмурод Дидаров	Моб: 998 93 061 68 28, 998 94 116 08 28
16	Нукус маскани МФЙ	Маҳаллий ҳамжамият	AoI лойиҳаси	Нукус маскани	Лойиҳанинг таъсирига тушган ҳамжамият	МФЙ раҳбари Реджеп Джумаев	Моб: [998 93611 60 11]
17	Саримай хокими ёрдамчиси	Давлат муассасалари	Ҳамжамият даражаси	CLO	Ҳамжамиятни қўллаб-қувватлаш	Асадбек Комилов	Моб: [998 99966 32 76]
18	Нукус маскани хокими ёрдамчиси	Давлат муассасалари	Ҳамжамият даражаси	CLO	Ҳамжамиятни қўллаб-қувватлаш	Медет Нурбердиев	Моб: [998 99334 32 33]

ID	Манфаатдор томонлар	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (I поғона)	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (II поғона)	Манфаатдор томонларнинг тоифаси (III поғона)	Ташкилотда манфаатдор томонларнинг роли	Боғланиш учун шахс	Боғланишлар/веб-сайт
19	Саримай аёллар қўмитаси	Фуқаролик жамияти	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий муассаса			
20	Нукус маскани аёллар қўмитаси	Фуқаролик жамияти	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий муассаса			
21	Саримай туман сектори раҳбари						
22	Мактаб № 16.	Таълим муассасалари	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий мактаб			
23	Мактаб № 11.	Таълим муассасалари	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий мактаб			
24	Болалар боғчаси №11	Таълим муассасалари	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий мактаб			
25	Полиция бошқармаси №231	Давлат муассасалари	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий полиция			
26	Полиция бошқармаси №232	Давлат муассасалари	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий полиция			
27	Саримай тиббиёт клиникаси	Соғлиқни сақлаш муассасалари	Ҳамжамият даражаси	Маҳаллий поликлиника			
28	Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси	Давлат муассасалари	Республика поғонаси	Хорижий ҳукумат			

